

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 1:50
in 2 D, večji oglasni
nad 45 mm višine
po 2 in 3 D, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
narocilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka
in dneva po prezniku

Uredništvo je v Koprarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2992

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Koprarjevi ul. št. 6 - Ceko
račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Italijanska kolonijalna politika

Sedaj se ravno mnogo govori in piše o francosko-italijanskem sporazumu. Gotovo je, da so se že začela pogajanja, saj to potrjujejo poročila iz Ženeve. Ena najvažnejših spornih točk med Francijo in Italijo pa je gotovo italijanska zahteva, da naj Francija odstopi del svojega velikega severnoafriškega posestva Italiji. Zato ne bo odveč, če ob tej priliki spregovorimo par besed o italijanski kolonijalni politiki.

Italijanska kolonijalna politika se omejuje popolnoma na Afriko, čeprav ima tudi Italija v najemu majhen del mesta Tjencin na Kitajskem. Toda tako teritorij kakor prebivalstvo tega koščka zemlje nimata skoro nikakega pomena, tudi za italijansko trgovino s Kitajsko ne, saj je ta malenkostna. V Afriki pa poseduje Italija danes tri popolnoma ločene kolonije, in sicer v severni Afriki Tripolitanijo in Cirenajiko, ob Rdečem morju Eritrejo in v vzhodni Afriki Somali-deželo. Eritreja je najstarejša italijanska kolonija, saj so tu Italijani že od leta 1885 sem. Italija je smatrala Eritrejo kot vpadno točko v Abesinijo, toda, kakor je znano, je bila italijanska vojska leta 1896 od Abesincev pri Adui poražena in od tedaj je Italija opustila misel, da bi pritegnila v svojo interesno sfero Abesinijo, kar seveda niso dopuščali tudi angleški in francoski interesi, saj imata ti dve državi na vzhodu Abesinije prav lepo uspevajoče kolonije. Površina vseh italijanskih kolonij presega sicer dva in četrt milijona kvadratnih kilometrov, toda vse prebivalstvo ne dosega niti dveh milijonov (značilo je samo 1.700.000 duš). Temu primerne so tudi gospodarske koristi Italije od njenih kolonij. Tako omenjamo, da je znašal ves zunanji trgovinski promet Tripolitanije in Cirenajike komaj pol milijarde lir, kar je v primeri s celokupno italijansko trgovino, ki ima nad 36 milijard lir letno prometa, izredno malo.

Italija pa seveda hoče tudi pri kolonijalni politiki vsaj iz prestižnega razloga imeti besedo in zato investira milijone lir v te pokrajine, toda do sedaj z ne prevelikim uspehom. Največ si še obeta Italija od Tripolitanije, saj ji kaže francoski zgled v severni Afriki, koliko se da v tem oziru tudi v območju Sahare narediti. Zlasti se moramo poudariti, da Italija še ni pozabila, da so Francozi v devetdesetih letih preteklega stoletja prišli v posest Tunisa, ki ga Italijani smatrajo bolj za svoj interesni krog nego pa francoski. Oprirajo se predvsem na dejstvo, da živi v tej koloniji samo 71.000 Francozov, pa 89.000 Italijanov. To razmerje je bilo pred leti še veliko bolj neugodno za Francoze, kakor je sedaj. Italijani imajo v Tunisu svoje šole, bolnišnice, druge kulturne institucije itd., in sploh nikdar ne pozabijo, da so Italijani.

Stremljenje Italije je, da napravi iz Tripolitanije zaokroženo geografsko celoto, kajti južna meja te kolonije izkazuje velike vdore od francoske strani sem in Italijani pravijo, da so bile prejšnje meje Tripolitanije veliko bolj južne, kakor so sedaj, da pa jih je Francija tako nenaravno potisnila proti severu v časih, ko je bila Turčija, svoječasno gospodarica Tripolitanije, tako nemočna. Sicer Italijani dobro vedo, da čeprav meje ne bo dala Italiji kakih gospodarsko pravih važnih ozemelj, toda hočejo si zagurati dovolj veliko zaledje. Ta italijanska politika zaokroževanja ni nova. Saj so jim leta 1925 odstopili Angličani del svojih vzhodnoafriških kolonij, ki meje na severu na italijansko Somali-deželo, tako zvano Džuba-deželo, ki navsezadnje tudi ne bo biser v nizu italijanskih kolonij. Potisnjenje meja proti jugu ima pa za Italijo ta pomen, da jim v mnogočem skrajša pot v srce Afrike proti Čadskemu jezeru. Francija na drugi strani pa mora paziti, da obdrži svoje sedanje meje že iz tega razloga, da si zagotovi dobro zvezo med saharo in ekvatorialno Afriko. Kakor vse kaže, vodi Italija v kolonijah bolj prestižno politiko, kakor pa realno politiko gospodarske penetracije. Ugotoviti moramo, da so dosedanja kolonizatorični uspehi Italije prav majhni in se ne morejo meriti z drugimi državami.

Italijanska kolonijalna ozemlja ne morejo služiti za vseljevanje Italijanov, kar je gotovo eden najvažnejših ciljev italijanske politike. Saj je do sedaj v vseh italijanskih kolonijah komaj 25.000 Italijanov. Večjega pomena bi bile lahko kolonije kot dobaviteljice sirovin, toda nacionalni ekonom dvomijo, da bi se v teh pokrajinah dali napraviti taki nasadi, ki bi lahko vsaj v mali meri dobavljali Italiji. Zaradi majhnega števila prebivalstva nadalje pa zopet ne prihajajo kolonije v poštev kot odjemalke italijanskega blaga. Vsekakor je gospodarska vrednost italijanskih kolonij majhna

Med Francijo in Italijo

ostane za enkrat vse pri starem

Ženeva, 16. maja. (Od našega posebnega dopisnika.) Zdaj, ko so vsi vodilni državniki Ženevo že zapustili, moremo povzeti rezultat njihovih trudov. Ta je bil tak, kakor smo ga po naših informacijah že pred dvema dnevi ugotovili. Razgovori med gg. Briandom in Grandijem kljub največji ljubeznivosti, s katero so se vodili, in intenzivnemu prizadevanju, da bi se čimprej našla definitivna rešitev, niso situacije v stvarnem pogledu nič izpremenili. Zaenkrat ostane v odnošajih med Francijo in Italijo vse pri starem, pač pa se je ustvarilo dobro razpoloženje za diplomatska pogajanja, ki se bodo zdaj nadaljevala med Parizom in Rimom.

Kakor izvemo, je g. Grandi v obeh razgovorih z g. Briandom — eden je bil v navzočnosti g. Hendersona, drugi pa na samem — polagal največjo važnost na odnošaj, ki vlada med Francijo in Jugoslavijo, češ, da je od tega vprašanje razmerja med Italijo in Francijo v prvi vrsti odvisno. Opozorjen na to, da pakt med Francijo in Jugoslavijo ni naperjen proti nikomur, ampak da služi le zagotavljanju miru v Evropi, je g. Grandi menil, da bi bilo bolje, če bi si Francija in Italija razdelili med seboj svoji interesni sferi v Mediteraneju, ne da bi to konkretiziral. Ker je pa bilo namignjeno na to, da bi naj se Francija za vzhodnojadranski problem desinteresirala, zakar bi ji Italija priznala drugo »interesno sfero«, je g. Briand to opetovano odklonil, ker Francija sploh ne vodi na kontinentu nobene politike »interesnih sfer«, ampak si prizadeva le za ohranitev miru in reda, kakor je bil ustvarjen po Verzaju. O misli pa, ki jo je sprožil g. Henderson, naj bi

se ustvarila franko-italjsko-jugoslovanska antanta, se niti Grandi niti Briand nista definitivno izjavila. Priznava se pa, da tvori neko konkretno bazo rešitve, o kateri se bo odslej vodila resna diskusija.

Toda tej na sebi vsekakor upoštevanja vredni in realni ideji — ki se smatra za uresničljivo le ako bodo vsi trije partnerji popolnoma enakovrni — so se v zadnjem momentu postavile nasproti velike težave, ker se je komplicirala po vprašanju kolonijalnih teritorialnih koncesij, ki naj bi jih Francija Italiji priznala. Francija je pač pripravljena do velikih koncesij glede arondiranja tripoliške kolonije, ne more pa odstopiti ozemlja okoli čadskega jezera, do kamor segajo želje Italije, ker gre tu za ogromne gospodarske interese bodočnosti. Tudi ji ni mogoče odstopiti Italiji mandata nad Sirijo, kakor se je ventiliralo, to pa iz prestižnih razlogov. Sploh pa se je v francoski diplomaciji zdaj pojavilo vprašanje: Ali ne bi take teritorialne koncesije Italiji le še ojačile njeno temeljno tezo, ki gre za brodovno pariteto s Francijo, češ, da ji je tako brodovje tembolj potrebno, čim večje je njeno ozemlje?!

Kajti treba je pomeniti, da Italija kljub temu, če bi se posrečil sredozemskomorski pakt v tem ali onem zmislu, in kljub temu, če bi se povečala njena kolonijalna posest, ne odstopi od zahteve po brodovni pariteti. Tukaj torej, in ne v vprašanju odnosov do Jugoslavije, je principialna težkoča italo-francoskega problema.

Naj bodo izgledi za sporazum kakršnižekoli, vrata za sporazum so, kakor se pravi v diplomatskem jeziku, ostala odprta in se bodo

nadaljevala pogajanja ne samo med Parizom in Rimom, ampak tudi v Ženevi sami, kjer so do prihodnjega zopetnega sestanka zunanjih ministrov ostali gg. Massigly za Francijo, Rossca za Italijo in Cadogan za Anglijo, da se razgovarjajo dalje zlasti o brodovnem vprašanju.

Pripominjamo še, da se je v Ženevi kljub dejstvu, da Nemčija absolutno ne namerava voditi kake protifrancoske politike, zelo pazilo približevanje Italije Nemčiji. Gotovo je, da sta se gg. Grandi in dr. Curtius domenila, da se bodo odnosi med Italijo in Nemčijo pregledali in da se bo skušalo medsebojno prijateljstvo po diskusiji vseh medsebojnih problemov še poglobiti. To se utegne zgoditi ob predstojeci zasedbi nemškega poslaniškega mesta pri Kvirinalu po gospodu von Schubertu. Težkoče za tako radikalno izboljšanje medsebojnih odnošajev so premagane, ker se od nemškonacionalne strani pričakuje, da bo Italija napram nemškemu življenju v južnih Tirolah postopala odsej bolj tolerantno. Vendar poučni nemški politiki zatrjujejo, da se bo Nemčija skrbno ogibala vsake poteze, ki bi se mogla tolmačiti od francoske strani kot pomoč, da bi Italija lažje prišla s Francijo do sporazuma, kakršnega si želi ona, ali pa da bi celo Italiji služila kot opora, da bi le-ta lažje na Francijo pritiskala. Dr. Curtius se bo v tem problemu zadržal v stvari sami popolnoma nevtralnno, podpirajoč le splošno sporazum v interesu okrepitve in miru Evrope.

S precejšnjo napetostjo se pričakuje govor g. Mussolinija, ki ga bo imel v nedeljo v Firenci.

Izguba Indije bi pomenila

propast britanskega cesarstva

London, 16. maja. n. Lord Rothermere je v svojih listih objavil članek, v katerem opozarja na nevarnost, ki bi utegnila nastati za angleški imperij radi vstaje v Indiji. Če Anglija zgubi Indijo, mora imperij propasti, najprej gospodarsko, potem pa politično. Zahteva Indije, da dobi položaj dominiona, se ne sme potrditi, temveč odkloniti. Anglija je odvezana od tozadevne svoje obljube s tem, da so indski nacionalisti izjavili, da bo Indija pri prvi priliki odpadla od empira. Lord Rothermere poudarja,

da je Indija še vedno največji prekomorski konsument angleškega blaga. Angleška trgovina bo kmalu propadla, če se prepusti Indija Gandijevi oblasti. Oligarhija Indijcev bi ne prinesla Indiji miru, temveč zatiranje, domačo vojno, suženstvo, lakoto, epidemije in na koncu prihod tujece. Anglija se ne more odreči obveznostim, ki jih ima izpolnjevati v Indiji. Angleško vladanje v Indiji je nenadomestljivo ter je dolžnost Anglije, da vlada in da se ne spušta v prerakanje z agitatorji.

Nacionalistična akcija v Indiji se poostruje

Prpriave za sporazum

London, 16. maja. I. Dočim se revolucionarna akcija nacionalistov poostruje in se začne agitacija za neplačevanje davščin, se zmerne krogi pripravljajo na pogajanja z angleško vlado.

Zbornica indskih trgovcev v Bombaju se je obrnila na angleško vlado, naj se začne z zastopniki indskega naroda pogajati, ker se narod ne bo pomiril, dokler ne bo dobil zagotovilo, da je sam gospodar v svoji hiši in da sme sam kontrolirati svoje gospodarstvo.

Indska liberalna stranka je sklicala 14. maja sestanek v Bombaju, da se posvetuje o enotni fronti, ki naj bi jo ustvarili Indijci, muslimani in druge narodne manjšine, da bi na spravi konferenci 20. oktobra v Londonu zavzeli enotno stališče glede bodočega državnega položaja Indije. Konferenci je predsedoval sir Tej Sapru. Ker pa se muslimani povabili niso odzvali, se je konferenca odgledala na jutrišnji dan. Zdi se, da se muslimani nočejo prezgodaj vezati in da čakajo na nadaljnji razvoj dogodkov.

Tej Sapru je dopisniku »Daily Herald« izjavil, da liberalci danes nimajo v Indiji skoraj nobenega vpliva več. Ker je Anglija preveč odlašala, so danes nacionalni sloji vsi na strani Gandija. Vendar bi se Indijci morebiti pomirili, če bi vlada izjavila, ne samo, da se bo načrt indske ustave diskutiral, ampak da se bo ustava tudi izdelala. Pod tem pogojem, meni Tej Sapru, da bi niti Gandi ne odklonil udeležbe na londonski konferenci.

Čuje se, da se vlada tozadevno res misli začeti razgovarjati z Gandijem.

Komintern v Moskvi je sklenila, da je Indija zrela za proletarsko revolucijo. Zadnji čas je, da se Gandijeva »buržajska« politika neprotivljenja sili neha in da se začne na vsej črti oborožena vstaja. »Ker se bo angleška bur-

in se tudi z velikimi stroški ne bo dala dvigniti tako, kakor je to uspelo drugim državam. In na tem dejstvu ne spremeni 20 ali 30 tisoč kvadratnih kilometrov novega italijanskega kolonijalnega ozemlja v Afriki ničesar, kar naj bo ugotovljeno sine ira et studio.

žuazija lahko sporazumela z indsko buržuazijo,« piše »Krasnaja Gazeta«, glasilo rdeče armade, »naj indski proletarci vzamejo osvobodilno gibanje v svoje roke in proglasijo združene indske sovjetske republike.«

Angležev prihaja komunistična agitacija zelo prav, ker jim znatno olajšuje sicer težavni sporazum z Gandisti.

London, 16. maja. n. V kraju Mimensing v bengalski pokrajini je prišlo danes do nemirov, ko so Gandijevi prostovoljci poskušali prepričati dobavo spirituoza detajlnim trgovcem. Na cestni so zažgali voz z alkoholnimi pijačami in ko je nastopila policija, so jo napadli s kamni. Pri tem je bilo ranjenih 32 policistov. Nato je policija streljala in ranila 53 oseb.

V Bombaju so aretirali oddelek sto Gandijevih prostovoljcev, ko so hoteli napasti zalogo soli. Voditeljica Chattopadhyaya, svačinja gospe Naidu, je bila obsojena na deset mesecev ječe.

Napad prostovoljcev na solna skladišča v Darasani se je ponovil. Gospe Naidu in prostovoljce je policija včeraj zvečer ustavila na pohodu v Bombay, jim zabranila nadaljnji pohod in jih z gospe Naidu vred internirala.

Sto Gandijevih prostovoljcev je odšlo v Siroro, da napadejo tamkajšnje solno skladišče. Davi jih je policija prišla v trenutku, ko so se hoteli vkreati na ladjo.

Odbor vseindijskega kongresa je sprejel niz resolucij, s katerimi se pozivajo pristaši Gandijevga pokreta, naj pojačajo pokret civilne neposlušnosti. Nadalje je odrejen bojkot inozemskih blaga, bančnih organizacij in pomorskih ustanov Velike Britanije. Naposled zahtevajo posebne resolucije od Gandijevih pristašev, da vztrajajo v akciji proti solnemu zakonu.

»Havas« poroča iz Bombaya, da je sprejeto, ki ga je organizirala omladinska liga v Bombaju v znak protesta proti nameravanemu razpustu omladinske lige, krenil po glavnih ulicah v Bombaju. Nosili so rdeče zastave s komunističnimi napisi. Izsta tega spreveda je šla skupina Gandijevih pristašev in nosila indijske nacionalne zastave. Tudi ta skupina je vzklikala: »Živela revolucija!«

Evharištičnega kongresa se udeleže tudi Amerikanci

Zagreb, 16. maja. z. Iz Newyorka je prispel kabelegram »Cunard Line«, da pride z ladjo »Acquitania« 200 potnikov na evharištični kongres. V Zagreb pridejo 7. avgusta.

Včeraj sta bila v Zagrebu msgr. dr. Uječić, vseučiliški profesor v Ljubljani in Franc Hrastelj, ravnatelj Cirlove tiskarne v Mariboru, radi dogovora o udeležbi Slovencev na evharištičnem kongresu.

Oporoka † škofa Marušiča

Senj, 16. maja. z. Te dni so odprli oporoko pokojnega škofa senjskega Marušiča. S svojim imetjem je pokojnik postopal po kanoničnih predpisih. Hišo, ki jo je dobil od svojega očeta, je zapustil rodbini. Bogoslovne knjige in škofovske insinije je zapustil menzi, ostale knjige pa knjižnici dijaškega konvikta Ožegovčanum. Od svojih prihrankov je legiral 10.000 Din stolni cerkvi, 40.000 Din za vzgojo duhovniškega naraščaja, 20.000 Din za onemogle duhovnike, 10.000 Din za Društvo sv. Jeronima, 10.000 Din za diecezansko narodno zvezo, 2000 Din za pevsko društvo. Manjše vsote pa je namenil za ostala humanitarna društva v Senju, Sušaku, Praprutnjaku in Gospiću. — Gospiški župnik in liški arhidiacon Nikola Polić je od svete stolice imenovan za kanonika modruškega kapitlja s sedežem v Novem.

Kako je bil vrnjen zagrebški diptihon

Zagreb, 16. maja. z. Svoječasna tatvina diptihona v zagrebški stolnici je napravila veliko senzacijo ne samo v Zagrebu, marveč tudi v vsej Evropi in Ameriki. Končno je bila ta afera likvidirana s tem, da so našli diptihon. Z današnjim dnem pa je afera končnovaljavno zaključena, ker je Maks Pitamic, nečak dr. Leonida Pitamica, našega poslanika v Washingtonu, danes predal diptihon v zakladnici stolnice. Diptihon je prevzel v clevelandškem muzeju.

Pitamic je 16. aprila odpotoval kot pooblaščenec zagrebškega nadškofa v Ameriko, da prevzame in spravi v Zagreb diptihon. Pri tem prevzemu je Pitamic postopal z največjo previdnostjo. Posebni zaboječek so zapečatili z diplomatskimi pečati kot da bi se v njem nahajal diptihon, dejansko pa so diptihon razstavili na štiri dele in vsak del vložili v štiri majhne zaboječke, navadno in priprosto zlepljene, v kakršnih so cigarete. Te male zaboječke je imel Pitamic neprestano pri sebi v žepu.

Prenos sam je vzbudil v Ameriki veliko zanimanje. Veliki ameriški listi prinašajo fotografije originala in falzifikata. Clevelandski muzej je izročil jugoslovanskemu poslaniku diptihon brez nadaljnega. O izročitvi se je sestavil zapisnik z dodatkom, da ima v slučaju, ako bi prišlo do prodaje tega diptihona, prvenstveno nakupno pravico clevelandski muzej. Tej želji se je ugodilo.

Izročitev se je izvršila na jako slovesen način. Maks Pitamic je prinesel s seboj v Zagreb tudi pero, s katerim je bil podpisal zapisnik o predaji. I

Pri kartaginskem romarju

Razgovor z duh. svetnikom g. Lavtičarjem

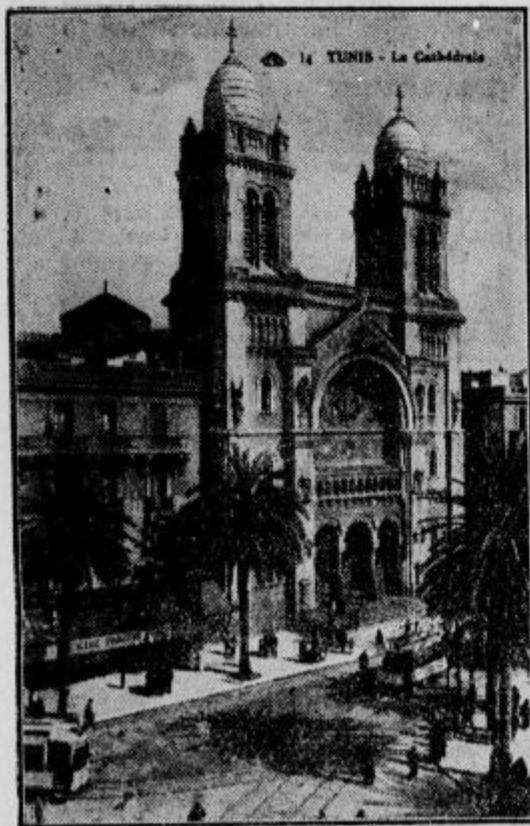
Rateče, 15. maja.

Včeraj se je iz Afrike, kjer se je bil udeležil svetovnega eharističnega kongresa v Kartagini, vrnil naš slovenski Odisej, duhovni svetnik Lavtičar, župnik v Ratečah na Gorenjskem. Bil je zdoma točno 14 dni ter bo gotovo vedel povedati zanimivih stvari — sem si dejal in se odločil za obisk.

Gospod svetnik jo je pravkar primahal z vasi, ko sem se bližal župnišču. Krepko je stopal; kot mladenič je preskočil par stopnic in obstal pred župniščem. Za hip je odprl vrata in jih odgrnil na stežaj.

»O, dober dan! A Vi ste?«

In se smehlja in mi sega v roko: »Nevaren človek ste Vi, zelo nevaren, nihče nima miru pred

Stolnica v Tunisu.

Vami, vsaka beseda Vam je v prid in jo nesete v Ljubljano ter v širni svet,«

»Gospod svetnik, z odkritim namenom prihajam: V Kartagini ste bili, zdaj ste spet srečno doma, povejte torej, kako je bilo tam, kako ste se vozili, kaj ste doživeli. Jasno, da bom to reč sporočil v Ljubljano in v širni svet, saj se sleherni katoličan zanima za eharistični kongres, ki je pravkar minul.«

Pa sva sedla in se pogovorila.

Gospod svetnik Lavtičar je odpotoval 1. majnika skozi Ljubljano in Trst v Benetke, dalje skozi Bolonijo v Rim in v Neapelj, od tam s parnikom v Palermo na Sicilijo ter od tam končno naravnost v Tunis.

»Skozi od Postojne pa do Palerme na Siciliji sem imel polovično vožnjo na železnici in na parniku. Italijani namreč nudijo tujcem vse mogoče ugodnosti, če hočejo za nekaj dni na Sicilijo, da tamkaj občudujejo zemljo in cvetje, ki je zdaj spomladni res lepo.

V Rimu sem ostal dva dneva. Obiskal sem cerkev sv. Petra, spal sem v hotelu Continental za — 25 lir, kar zneso po naše kakih 75 dinarjev.

Do Neaplja je 4 ure vožnje z brzovlakom. Najboljši spremljevalec mi je bila žepna ura in vojni red. Ura je res čudovita stvar! Zvesto me je spremljala v Afriko in niti minute ni goljufala; le doli na jugu jo je bilo treba premakniti za 20 minut, ker se toliko spremeni čas.

Iz Palerme v Tunis vozi parnik le po enkrat na teden. Malo me je zaskrbelo: kaj, če ne bom pravi čas onstran Sredozemskega morja? Pa sem imel srečo. Srečal sem tri Poljake, ki so mi obljubili pomoč. Zmenili smo se, da se popeljem v Tunis kar s poljskim parnikom, ki je imel priti drugi dan v Palermo. Drugi dan je res prišel parnik, s katerim se je vozila v Kartagino vsa ogromna množica romarjev s Poljskega. Imeli so svoj lastni parnik, tudi svojo godbo. V Palermi so ostali 6 ur. Ko je parnik pristal v luki, so se vsi romarji izkrcali ter se s fijakerji odpeljali z godbo na čelu skozi celo mesto naravnost v stolnico, kjer so opravili mogočno zahvalno daritev in zapeli hvalno pesem.

Na tisto obljubo Poljakov se pa nisem prav popolnoma zanašal. Na potovanju morate skrbeti za vse možnosti, nikdar vam ne sme biti katera stvar dovolj gotova. Pa sem šel tedaj iskat parnik, kjer bi bil s svojim prostorom absoluten gospodar. V agenciji so mi povedali, da je parnik, ki je namenjen za Kartagino zaseden, le v III. razredu je še nekaj prostorov. Zahvalil sem Boga, da je vsaj to, ker v Kartagino sem hotel na vsak način. Ampak vožnja na tistem parniku me je zdelala. Med II. in III. razredom je namreč silna razlika. III. razred niti klopi nima, skoro vso pot sem stal. Vozili smo se do Tunisa 20 ur. Šel sem zvečer enkrat v restavracijo, da bi večerjal, pa mi niso marali dati jesti; ker se vozim v III. razredu, si gotovo suh in zato ti tudi jesti ne damo! — tako pač mislijo. Šel sem h kapitanu ladje in sem se pritožil; povedal sem, da sem romar in da sem prevozil že silno pot, zdaj sem pa v III. razredu pač zato, ker drugega prostora našel nisem. Kapitan je preskrbel, da sem potem dobil jesti, kolikor sem ravno hotel.

Na parniku sem tudi zvedel, da iz Jugoslavije nisem edini, ki sem namenjen na kongres. Po potnih listih smo se spoznali isti državljani. V Kartagino sta se na istem parniku vozila še barski škof dr. Dobričič ter župnik Štefan Horvat iz Medmurja.

V Tunisu so nas sijajno sprejeli. Vojaštvo francoske armade je tvorilo na obali časten špalir, ko je parnik z romarji vozil v luko. Bil je to čudovit pogled: vojaki so stali opravljeni v svojih temnorumenih oblekah, v obraz pa so bili črni kot

ogljje. Bili so namreč sami črnci, prav tisti pravi s kuštravimi lasmi.

Z istim parnikom se je bil pripeljal iz Rima tudi papežev odposlanec ter mnogi drugi visoki cerkveni predstavniki. Slovesen sprejem delegata je bil v stolnici v Tunisu. Množica ljudi se je bila nagnela v svojo ogromno stolnico ter na vsem trgu pred njo. Vojaštvo je spet zavzemalo odlično mesto ter napravilo visokim gostom vprav kraljevski sprejem. Tu se je nudil romarjem še bolj zanimiv pogled: vsi bataljoni vojaštva so bili sestavljeni iz domačih črncev, le častniki so bili Francozi in so se podili med pehoto na belih konjih, — kakšen silen razloček!

V katedrali v Tunisu je papežev delegat na slovesen način začel kongres s čitanjem lastnoročnega papeževga pisma. Množica je od navdušenja vzdikala. Katedrala stoji v modernem delu mesta, v tistem času je tam skozi zamrl vsak promet. Vse ulice so bile nabasane z množico, ki je v tisočih pridrla v mesto z vseh strani in iz vsega sveta. Množici zunaj cerkve so besedo Svetega Očeta razglasili jasno in okusno razločno veliki zvočniki: naštel sem tri. Radio je sijajno delovalo, besede so zvenele iz zvočnika čisto in mogočno, ko da jih je govoril sam poglavar sv. Cerkve. Govori so se prebrali najprej v latinščini, potem v italijanščini ter še v francoščini.

Kongres v Kartagini je bil od sila zanimiv ter je dosegel svoj vzvišeni namen: navdušiti množice domačinov za resnično pravo Cerkev in edinega Boga!

Jaz sem ostal v Kartagini 3 dni. Še bi bil, pa sem moral nazaj, ker tudi nazaj vozi parnik le enkrat na teden. Nekateri, ki so si mogli napolniti denarnice prav do vrha, so se odpeljali na razgledovanje še dalje v notranjost Afrike, z avtobusi seveda. Jaz sem bil skozi bolj skromen in sem bil zadovoljen, da sem mogel videti le sveta tla kartaginska, zato sem odjadel kar brž nazaj na Sicilijo in skozi Neapelj in Rim proti domu. Vsa pot me je veljala nekaj manj ko 5000 Din, — kajne da manj, kot ste mislili?«

»Kakšne vtise pa kaj prinašate iz Afrike?«

»Vročje je bilo, tu je pa mrz. In drevja pogrešam, kaj vem, kako in zakaj. O sicer se je pa vsa stvar prav lepo razvila. Prostorov in prenočišč je manjkalo; že en mesec prej so jih bili naročili mnogi. Dobil sem pa vendar mal kotiček, ki mi je zadosloval.«

»Kaj pa Vam je zlasti vzbudilo pozornost?«

»Velike množice ljudi na tako oddaljeni točki zemlje, velika pobožnost vseh vernikov, silen red vsepovsod ter končno vprav čudovita skladnost tamkajšnje zemlje in ljudi. Občudoval sem zlasti red belih očetov v Kartagini. Je to red misijonarjev, ki se pripravljajo zgolj za Afriko. So vmes tudi mladi fantje, človek bi jim prisodil 20 let; starejši nosijo brade. Nosijo se kot Arabci s puščave; hodijo v beli obleki, celo kapuca jim je bela. Sploh se hoče ta red živjeti popolnoma v življenje in značaj Arabcev domačinov, da bi jih tako čim več in na čim bolj miren in dostojen način pridobili za sveto vero Kristusovo.«

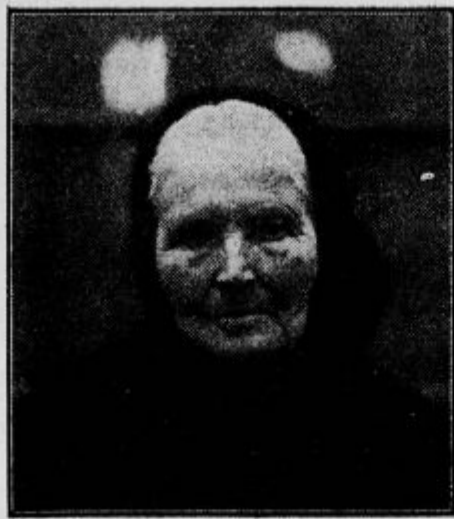
Ko sva se pogovarjala, je zunaj v veži vsak čas trkalo na vrata. Večkrat je stopil g. svetnik k vratom, jih odprl in pogledal; vsakokrat je bil uspeh isti: zunaj so stali otroci, ki so prišli po odpustke.

Končno se je bila zbrala pred župniščem vsa vas, to se pravi, vsi otroci vasi, — in potem se je začela splošna delitev odpustkov iz Kartagine, svete afriške zemlje.

Jaz pa sem se poslovil od našega čudovito svežega in mladostnega Odiseja, ki bo dopolnil prav kmalu 80 let, pa se mu prav zares še nikjer ne pozna. Bog ga živi še vrsto let! F. S.

80 let trnjevega življenja

Osemdeset let življenja je lepa, častitljiva starost in vsakdo, komur gre dobro, si jo želi dočakati. Ali stara izkušnja velja, da je le malo tistih, ki so imeli v življenju radostno pot, pa bi doživeli tako visoko število let. Naša današnja jubilarinja je ni imela. Marija Dragar, vdo-

va po železničarju, ve povedati o mnogem hudem, kar jo je na njeni dolgi življenjski poti doživelo, pa je le vztrajala. Dosti udarcev usode je morala prenesti dosti trpljenja — izgubila je moža, vsi njeni otroci so že pomrli tudi vsi vnuki razen enega samega. Sedaj živi sama in osamljena ob skromni pokojnini — 450 Din — na Dunajski cesti št. 29. (Lepo bi bilo, če bi se je danes kdo spomnil in ji pripravil za 80 letnico kako veselje.) Rojena je bila Marija Dragar dne 17. maja 1850 v Šmartnem pri Litji. Njeno dekliško ime je bilo Golobar. Simpatična starica, ki se prikupi vsakomur, kdor jo spozna, je vse strašne udarce prenašala vdana v božjo voljo. Jo sicer nadleguje še bolezen, vendar pa ima še zelo dober spomin in se prav dobro spomni mnogih podrobnosti iz svoje mladosti, je to tip naših slovenskih mamic, ki trpe tiho in vztrajno in jim je predvsem prva skrb za otroke in svojece, nase mislijo šele v zadnji vrsti.

Takim staricam in tudi današnji jubilarinji, ki ji sicer ni bilo dano, da bi imela sedaj ob svoji 80 letnici krog sebe svojo družino — vsa čast!

Jamska razstava

Ljubljana, 17. maja.

Hoteli pokazati rezultate svojega povojnega delovanja je Društvo za raziskavanje jam v Ljubljani priredilo jamsko razstavo v balkonski dvorani univerze Kralja Aleksandra I.

Prodiranje s čolnom po vodnem rovu.

Obiskovalcu nudi razstava pestro sliko tajnostnega podzemnega Krasa s skrivnostnimi vodotoki, podzemnimi hodniki, globokimi prepadi; pokaže mu krasote tega bajnega, globoko pod zemljo skritega sveta, kjer v luči acetilenskih svetiljk kažejo svojo krasoto fantastično oblikovani kapniki, biserne ponvice, jamski biseri, lesketajoči se zastori itd. itd. Mogočni vitel, gibke lestvice, neobhodno potrebne vrvi, telefonske kasete, svetilke, cepini, varnostne čelade in gumijasti čoln naravno pojasnjujejo, da se mora jamar boriti mnogokrat z opasnimi težavami, ki zahtevajo velike fizične moči in telesne gibčnosti. Lepi fotografski posnetki kažejo uporabo tega orodja. Spuščanja jamarja v najgloblje brezdno naše ožje domovine — Gradišnico pri Logatcu (224 m), prodiranje s čolnom po vodnem rovu Križne jame pri Ložu, plezanje po lestvicah itd. Nadalje so razstavljene žive živali — prebivalci podzemnega sveta, od širšemu občinstvu znanega prebivalca kraških jam človeške ribice pa vse do najnižjih form živalstva znanih večinoma le specialistu raziskovalcu. Zraven živega materiala mrtvi lepo prepariran sad mnogoletnega dela naših jamskih zoologov.

Svoj oddelek tvorijo nad vse zanimive izkopane prof. Brodarja v znani Potočki zijalki. Tu so razstavljene številne živalske kosti, ki kažejo direktno sledve človeške roke njih obdelave v koristno pripravno orodje. Te najdbe zbujajo v širokem znanstvenem svetu živo zanimanje.

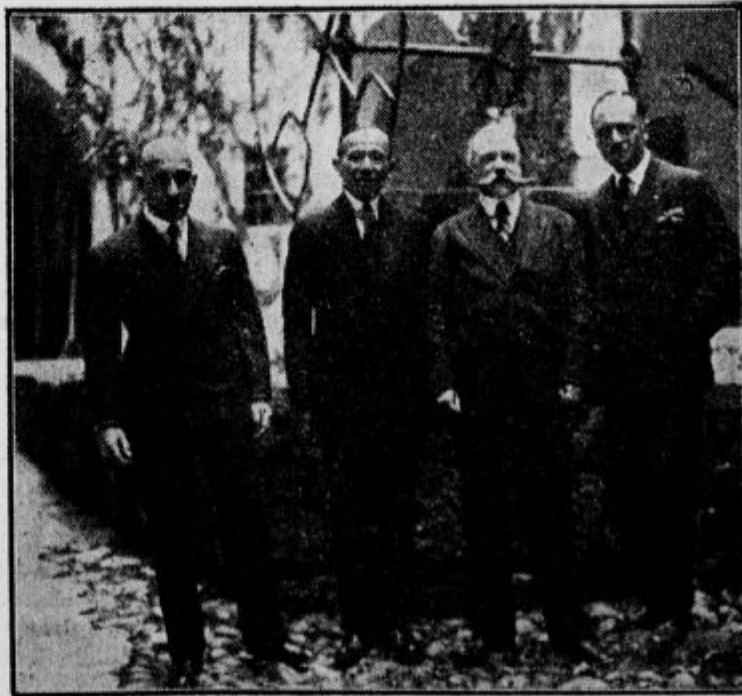
Skoro da obide človeka zona ob pogledu na ogromno okostje jamskega medveda in posameznih lobanj teh kosmatincev, ki so nekdanj šarili po naših jamah. Je pa že bolj prijetno gledati številne primere najrazličnejših form kapnikov in sige, ki dajejo skromen utis o lepoti podzemskih jam, o kateri bi vedel vsak aktiven jamar toliko povedati. Nekaj primerov iz literature o podzemskih jamah nam predočuje kako staro in živo je zanimanje zanje.

Dalje je razstavljen silno bogat material primerov, načrtov, profilov, zapisnikov, fotografij podzemnega sveta, ki najbolj zgovorno pričajo o resnem trdem delu društva, ki za-

General Miller na Vurbergu

Vurberg, 12. maja.

V soboto 10. maja je bil na Vurbergu ruski general Evgen K. Miller v spremstvu polkovnika Bazareviča iz Belgrada. General Miller je naslednik generala Kutepova in kot tak je načelnik ruske obče-vojne zveze v Parizu. V Jugoslavijo je prišel, da se je udeležil desetletnice ruske bolnišnice v Pančevu, katera se je obhajala 27. aprila t. l. Mudil se je tudi v Belgradu in je ogledal razne ruske zavode v naši državi. Za to je prišel tudi na Vurberg, kjer so ga njegovi rojaki v ruskem sanatoriju

Od leve na desno: dr. Boris M. Snetin, zdravnik v vurberškem sanatoriju, polkovnik Bazarevič, general Evg. K. Miller, dr. Boleslav Fr. Okoluklak, vodja in šef-zdravnik sanatorija na Vurbergu.

služil, da ga občinstvo ceni in podpira. Posebno pozornost mora vzbuditi serija stereoskopskih slik, ki obiskovalcu lepo plastično pokažejo lepote pa tudi grozote kraškega podzemnega sveta te posebne odlike slovenske zemlje, ki je pa tudi nam Slovencem še tako malo znana.

Torej pridite pogledat razstavo in videli boste, da imamo, čeprav nimamo več Postojne, še vseeno lep pot podzemnega sveta dovolj, samo poiskati jih je treba in zanimati se zanje.

Pa še en poseben namen ima ta razstava, vzbuditi med mladino, zlasti ono, ki študira pripravljeno za aktivno sodelovanje pri raziskovanju samem, zato društvo prosi vsakega mladega fanta, ki se čuti dovolj močnega in korajžnega, da se zgleda k temu. Informacije bo dobil pri službujočem članu na razstavi Lipamo, da ta apel ne bo brez uspeha.

Drzna žeparska družba aretirana v Kranju

Ljubljana, 16. maja.

Z gorenjskim popoldanskim potniškim vlakom je močna orožniška eskorta pripeljala v Ljubljano tri mlade, prav elegantne ženske in dva mlada, tudi elegantno oblečena moška. Eskorta je od glavnega kolodvora do zaporov deželnega sodišča vzbujala med občinstvom največjo senzacijo. Velika skupina radovednežev je drvela za eskorto. Kmalu so doznali, da so orožniki pripeljali to elegantno družbo iz Kranja. Družba se je na rafiniran način bavila le z žeparskimi in drugimi tatvinami. Ženske so hodile po trgovinah v Ljubljani ter pod pretežno, da žele nakupiti večjo množico blaga, pregledovale manufakture in drugo blago. Dve sta blago gledali, tretja in moški komplci pa so blago skrivaj jemali in ga iz trgovin odnašali. Zadnji čas je bilo tudi na Vodnikovem trgu zabeleženih več žepnih tatvin denarja. Družba je prelozila torišče delovanju zadnje dni v Kranj in okolico. Pojavljala se je tudi po raznih sejmih, kjer je kradla sejmarjem denar. Kranjski orožniki se elegantno družbo prijeli v Kranju že v ponedeljek ter vse njene člane odvedli v zapore kranjskega okrajnega sodišča, ki je danes odredilo, da se vsi aretiranci prepeljejo v Ljubljano. Družbe ima na vesti več tatvin.

Ljubljana, 16. maja.

Lopovska družba, ki so jo prijeli kranjski orožniki, se je potikala prejšnji teden dva dni po Ljubljani. Hodila je od ene galanterijske trgovine do druge, navidez izbirala blago, v resnici pa kradla. Pri aretirancih so našli dosti blaga, ki izvira iz ljubljanskih trgovin. V Ljubljani in pri tatinski ekspediciji v Kranj jih je vodila neka Kristina P., znana ljubljanska vlačuga in tatica, že nečetekrat izgnana iz Ljubljane. Sedaj je tudi ona na varnem za omrežjem.

PRAVA KOLINSKA CIKORIJA

Kaj pravite?

Pišete o lakoti in trpljenju v rudarskih revirjih. Čudno, to meni ne gre v glavo. Med vojno smo stradali, ker je manjkalo živeža. Sedaj pa je žita dovolj, v Vojvodini ga imajo, da ne vedo kam z njim, naš kmet ne more prodati pridelkov in mu gnijejo — zraven pa čivi tisoče in tisoče družin, ki stradajo in to ne samo v rudarskih revirjih. Ali še želja izgovor, da naša zemlja premalo rodi za nas vse? Ne, saj se naš kmet celo dobre letine boji, ker ve, da bo potem težko spravil svoje pridelke v denar. Čuden svet je to: kmet se boji dobre letine. Pa je le tako.

In zakaj stradajo trboveljski rudarji? Ali morda zato, ker nakopljajo premalo premoga? Ne, zato, ker ga nakopljajo — preveč, to je toliko, kolikor ga TPD po svoji sedenji ceni ne more prodati, če si hoče ohraniti svoje ogromne dobičke.

Zadnjič je visok odločujoč gospod izjavil, da pride kmalu čas, ko bo treba ojačiti naš notranji konzum in uvažati konsumente iz tujine. Čuden narod smo res; sedaj že prihajamo do spoznanja, da naša zemlja preveč rodi, včasih smo pa mislili, da premalo. In bomo sedaj uvažali tuje, da bodo pomagali živigati notranji konzum! Ali nas ni nič sram — pol milijona naših ljudi se je izselilo v Ameriko in Westfalijo, mi pa smo sedaj že na tem, da bomo morali uvažati tuje.

Vse kar smo dosedaj mislili o vzrokih pomanjkanja in blagostanja, vse je na glavo postavljeno: kmet trpi, ker ima dobre letine, rudar trpi, ker je preveč nakopal, narod trpi, ker njegova zemlja preveč rodi, za jesti pa je premalo us! Kaj pravite, kaj je temu krivo, kaj je tu vmes in kje je napaka?

Ce je napaka to, da preveč pridelamo, ker preveč delamo in premalo pojemo, se ta napaka da popraviti lahko in z veseljem. — Bomo pač z velikim apetitom in z zastojkarskim nardušanjem več jedli ter s prepričanjem dobro vzgojenega parvenija manj ali nič delali.

Samo povejte nam, če lahko že kar po novem začnemo!

Po 7 letih radi umora prijet

Novo mesto, 16. maja.

Kakor je Novomeščanom se gotovo v spominu, je bil pred sedmimi leti umorjen in oropan v gošči pri Zabji vasi pri Novem mestu posestnik R a j a r iz Sela pri Ratežu. Osumljen je bil tega umora in aretiran Slavko Pintar iz Novega mesta in neki Zinger, uslužbenec pri Reclju v Kandiji. Zinger je bil takrat pred novomeško poroto spoznan za krivega in obsodjen na smrt, pozneje pa pomiloščen na dosmrtno ječo. Pintar je bil pa na podlagi izpovedi matere in dekle, ki je med tem časom umrla, oproščen.

Včeraj, 15. maja, pa je bil Slavko Pintar zopet aretiran radi taktarnega umora ter je bil prepeljan v zapore tukajšnjega sodišča, češ, da je on morilec pokojnega Rajarja. Podrobnosti se zaenkrat še drže v tajnosti.

Koledar

Sobota, 17. maja: Paskal Bajlonski; Bruno, škof.

UPORABLJAJTE S A M O ORIGINALNI

„ZACHERLIN“

NAJBOLJŠE SREDSTVO ZOPER MRČES

Šifrirano pismo

(Epizoda iz turško-italijanske vojne.)

Hakim paša je plosknil z rokami. Mlad poročnik je vstopil v šator in se globoko priklonil:

»Efendi zapoveduje?« je vprašal spoštljivo.

»Kaj novega?«

»Prerok nam blagoslovi vašo pot. Naši baši-bozuki so imeli nekaj sreče...«

»Včerajšnji poraz še ni maščevan? Italijanske ladje se še niso umaknile?«

Poveljnikovo čelo se je zbralo v močne gube in njegove oči so grozno bliskale, ko je izbruhnil te besede.

Poročnik je bil v zadregi.

»Le majhen uspeh, efendi,« je odvrnil jecljajoč.

Izraz pašinega obraza je bil grozeč.

Nato je dodal poročnik hitro:

»Toda ako je Alahova volja, se ta malenkosten uspeh lahko izpremeni v velikega. Ujeli smo italijanskega slat!

Poveljniki je skočil kvišku.

»Ha! To je kismet! In njegova pisma? Gotovo je imel kakšno pri sebi?«

»Eno, efendi, naslovljeno na capitana Giuseppe Felati, ki poveljuje oddelku bersaljerov dve milj od Bengazija.«

»In vsebina?«

»Pismo je šifrirano. Na ovitku stoji poleg naslova pripomba: »Urgente importante!«

»Sejtan naj vzame pošiljatelja! So pismo že razšifirali?«

Poročnik je stopil par korakov nazaj, ko je odgovoril: »Nemogoče, efendi!«

»Nemogoče? Kako, nemogoče? Dal sem vendar napraviti in porazdeliti ključce za dešifriranje pisem! In kaj pravi italijanski ujetnik?«

»Nihi on ne zna dešifrirati pisma!«

Ali je nemščina na naših srednjih šolah potrebna?

XX.

Kakor smo se mnogi udeleževali debate pri predmetni anketi: Ali se preveč zahteva v šoli, tako se zanimajo mnogi za vprašanje: Ali je nemščina potrebna v srednji šoli. Izven vsake debate je, da je potrebna v naših krajih. Pred vojno so mnogi preprosti ljudje pošiljali svoje sinove na Koroško, da so ondi služili za pastirje, ali pa se učili kakega rokodelstva, pa ne predvsem zato, da bi kaj zasluzili, ali pa se rokodelstva naučili, ampak zlasti zato, da bi se naučili nemščine. To so bili gospodarski oziri. Po vojni izmed mladine ne zna pri nas nobeden več nemščine. Zato vidimo, da so po hotelih na Bledu med sezijo natakarji, natakarice in drugi uslužbeni večinoma Stajerci. Seveda vsi ti ljudje, ki se niso sistematično učili nemščine na srednji šoli, ne znajo drugega, kakor nemško občeševati z nemškogovorečim človekom, za umsko izobrazbo pa s tem niso ničesar pridobili. Vse drugače pa je, če se učence srednje šole po gotovem načrtu učijo nemškega jezika. Ne glede na nemške klasike in moderne pisatelje, ki so kulturo svojega naroda spravili na visoko stopinjo, je že nemški jezik sam vreden vse naše pažnje. Nemški jezik govori veliki nemški narod z visoko kulturo. Ta narod pa je naš sosed. Pa kakor je latinščina podlaga vsem romanskim jezikom, staroslovenščina podlaga vsem slovanskim jezikom, tako je nemščina podlaga vsem modernim sorodnim jezikom, kakor angleščini, ki se govori tostran in onostran Atlantskega oceana ter je svetovni jezik. Kakor imajo staroklasični in slovanski jeziki svoje glavno težišče v glagolu, in odtod izvirajoč posebno v grščini in latinščini razni stranski stavki, notranje zavisni stavki, infinitivne in participialne konstrukcije ter k tem spadajoči refleksivni zaimek, v grščini še posebej hipotetični stavki, v slovenščini stranski stavki, tako sloni nemški jezik bolj na samostalnikih in na imenih sploh.

Infinitivni participi se pa približujejo staroklasičnim jezikom, zlasti latinščini. Iz tega sledi, da so se Germani zelo brigali zlasti za latinščino. So bili pač sosedje starih Galcev. Podobno je bilo pri Slovanih, ki so bili sosedje starih Grkov. To se pozna po treh vrstah aorista v stari slovenščini.

Vse te podobnosti in različnosti se pa more učiti le na srednji šoli, kjer so dijaki že bolj razviti. Vsa slovnica pa se mora porabiti v praksi tako, kakor grščina in latinščina, namreč s stilističnimi vajami, s čitanjem klasičnih in modernih pisateljev. Ampak slovnica je podlaga vsemu temu, Slovnica se dandanes vsekako premalo upošteva. Iz vsega tega pa sledi, da si učence z učenjem nemščine razum razbistri ter postane sposoben za dostop do bogatih zakladov tujega naroda. Seveda je jasno, da v nacionalni državi noben tuj jezik ne more biti važnejši kakor materinščina. Toda regionalna potreba zahteva, da se pri nas nemščina bolj upošteva kako kje drugod. Na podlagi učenja in znanja nemščine se bodo tudi pospešili kulturni stiki med Nemci in nami, kar bo koristno za ves naš narod. Ako pa se bodo v srednji šoli, zlasti humanističnega tipa, zamenjali staroklasični jeziki in nemščina, bo posledica ta, da bo kultura padla ter inteligencega naraščanja ne bo.

Ribno, 10. maja 1930.

Jan. Kramer, župnik.

Dve žrtvi Drave

Ormož, 16. maja.

V četrtek zvečer okrog 19 je padel iz dose-daj neznanega povoda v bližini ormoškega kolodvora osemletni gostilničarjev sinček Stanko Grivec v Dravo. V neposredni bližini se je nahajal 52 letni delavec, ki je takoj skočil v Dravo in skušal potapljajočega se dečka rešiti. Deček pa je svojega reševalca zagrabil za vrat, s čimer je zgubil ta ravnotežje. V bližini Zadravčevega mlina se je reševalec skušal okleniti droga, ki je štel iz omrožja v vodo, toda po nesrečnem naključju se je drog odlomil ter sta nato oba izgubila v Dravinih vilovih. Rešitelj zapušča ženo in dva otročka.

Osebnosti

— Iz sodne službe. V višjo skupino so napredovali in sicer v 5. skup. I. kat. dr. Mirko Gaber, dež. sodni svetnik okrožnega sodišča v Ljubljani; v 4. skup. I. kat. pa Ivan Trinka u. s. predstojnik okr. sodišča v Ljutomeru; dalje Emil Kramer, sodnik okrož. sodišča v Mariboru, Mirko Dežela, sodnik okr. sodišča v Smarju in Franjo Kompare, sodnik okrož. sodišča v Celju ter v 5. skup. I. kat. Ferdinand Kvas, sodnik okr. sodišča v Legatu.

— Iz vojaške službe. Z ukazom Nj. Vel. kralja so bili imenovani med drugimi za vršilca dolžnosti načelnika štaba poveljstva moravske divizijske oblasti peh. podpolkovnik za generalštabne posle Vladimir Vauhnik; za vršilca dolžnosti pomočnika načelnika štaba poveljstva moravske div. oblasti peh. major za generalštabne posle Ivan Vrkljan; za poveljnika 8. topniškega polka topn. polkovnik Emil Radl; za poveljnika 24. topn. polka topn. polkovnik Dragotin Hamel; za poveljnika 2. diviz. konjeniškega topništva topn. podpolkovnik Gvidon Beniger; za vršilca dolžnosti upravnika smodnišnice Kamnik topn. polkovnik Vladimir Krstič; za vršilca dolžnosti poveljnika 1. diviz. 11. topn.

polka topn. kap. I. kl. Dragotin Radl; za vršilca dolžnosti poveljnika 1. diviz. 14. topn. polka topn. kap. I. kl. Pavo Volf; za vršilca dolžnosti poveljnika 1. diviz. 19. topn. polka topn. kap. I. kl. Rudolf Čeh; za vršilca dolžnosti poveljnika 1. diviz. 22. topn. polka topn. kap. I. kl. Franjo Kodre; za vršilca dolžnosti poveljnika 1. diviz. 23. topn. polka topn. kap. I. kl. Pavel Zobec; za poveljnika 2. diviz. 28. topn. polka topn. podpolkovnik Fran Pogačar; za vršilca dolžnosti poveljnika 1. diviz. 32. topn. polka topn. kap. I. r. Kazimir Poj; za vršilca dolžnosti poveljnika 1. diviz. topn. polka I. armijske oblasti topn. kap. I. razr. Hubert Tambornik; za vršilca dolžnosti upravnika delavnice teleg. tehnične poveljstva inženjerski kap. I. razr. Eduard Turnaj; za poveljnika 1. bataljona 5. pešpolka Kralja Milana peh. major Viktor Hengl in za poveljnika 2. diviz. 2. topn. polka topn. major Peter Kiler.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla ga. Meri Veselova, soproga ljublj. trgovca. Pogreb bo v nedeljo ob 3 popoldne iz metvašnice, Stara pot 2.

† Na Viču, Včeraj, dne 15. maja, je umrl zvečer znani ugledni občan Anton Malovrh. Pogreb bo v soboto popoldne ob 5 iz Glinc ceste VIII-1 na farno pokopališče na Viču.

† V Mostah (Zelena jama) je umrla 83 letna gospa Marija Bradstüber. Pogreb bo danes ob 4 popoldne.

† Umrla je gdca Julijana Stih. Njeno truplo bo prepeljano v Hrastnik, odkoder bo v nedeljo ob 5 popoldne pogreb na trboveljsko pokopališče.

N. p. v. m.!

Mala kronika

★ Prava ljubezen se izkaže ne v besedi, temveč v dejanju. Zato ni dosti, da v teh dneh samo z besedo izkazujemo ljubezen našemu Prezvzišenemu knezoškofu ob njegovi 80 letnici; najlepši dokaz bo dar, ki ga položimo za Jegličev sklad. Vsi, ki so prejeli v teh dneh

Vsak ve,

kako dobrodejni vpliv imajo ASPIRIN-tablete na vsako bolezen prehlada, revmatizem, zobo- in glavobol. Veš, da je lažje se paziti, kot se zdraviti.

Ravnaj se po tem

vzemi že pri prvih znakih prehlada 1—2 ASPIRIN-tableti. Prihraniš si mnogo gorja. Zapomni si:

pravočasno vzemi

Aspirin-tablete.

Pazi pa na to: vsak zavoij in vsaka tableta nosi Dayer-jev križ.

položnice, naj jih blagovljijo takoj s primernim darom odposlati na pristojno mesto.

★ Binkoštno praznike želi marsikdo preživeti v lepi prosti naravi. Radi tega priredi Prosvetna zveza izlet v najbolj romantični kraj Hrvaške, na Plitvička jezera, kjer bodo izletniki obiskali ta skrivni biser naravne lepote, nato pa napravili izlet k Jadranskemu morju v starodavni Senj. Odhod iz Ljubljane v soboto, dne 7. junija ob 16 do Karlovca, kjer prenočijo in naslednji dan z avtobusom nadaljujejo potovanje k jezerom, kjer prenočijo v hotelu Plitvice in na binkoštni ponedeljek pohite na obal Jadranskega morja ter se vrnejo preko Male Kapelle zopet v Karlovec. Prihod v Ljubljano dne 9. junija ob 20.30. Vsi stroški znašajo 500 Din. Priglasje sprejema Prosvetna zveza, Ljubljana, Miklošičeva cesta 5.

★ Mlekariče, ki uvažajo mleko v Ljubljano, se opozarjajo, da je »tržnina« za mleko odpravljena za tiste, ki stalnim odjemalcem dostavljajo mleko na dom. V to svrhu se dobijo legitimacije na mestnem dohodarskem uradu na vogalu Gospodarske in Bleiweisove ceste. Te legitimacije dovoljujejo oprostitve tržnine na mitnicah. — Mlekarsko društvo za ljubljansko okolico.

★ Prvi večji romarski štod na Sv. Planini nad Trbovljami se bo vsilil v nedeljo 18. maja. Pridejo Galicani. Služba božja ob 10. — 25. t. m. pa bomo obhajali na Sv. Planini 100 letni jubilej šostarjske procesije. Stoletnico pride s svojimi župljani obhajati na Sv. Planino tudi njihov župnik č. g. Pavel Gril.

★ V Rogaske Slatine nam pišejo: Vsi tisti, ki nameravajo letos v zdravilišče Rogaske Slatine, naj si naroče že sedaj najno sobe! Kdor tega ne stori, riskira, da ostane v glavni sezoni — spričo vedno večjega navala — brez stanovanja. Radi popustov in drugih ugodnosti je obisk Rogaske Slatine vsakomur priporočljiv predvsem v pred- in posezoni, to je do 15. junija in od 1. do 9. septembra.

★ Izletniški vlaki. Sloven. planinsko društvo naznanja svojim članom, da vozijo ob nedeljah in praznikih sledeči izletniški vlaki s 50% popustom na Gorenjsko: Ljubljana — Bohinjska Bistrica in nazaj; Vlak št. 920 odhod iz Ljubljane ob 5.28, prihod v Boh. Bistrico ob 8.25; vlak št. 919 odhod iz Boh. Bistrice ob 19.07, prihod v Ljubljano ob 22.15. — Ljubljana — Kamnik in nazaj; Vlak št. 8418 odhod iz Ljubljane ob 5.40, pri-

Poveljniki je nekajkrat stopil po šotoru gor in dol. Nato je zaukazal:

»Semkaj z ujetnikom in s pismom!«

Častnik se je priklonil in odšel. Čez nekaj minut se je vrnil in z njim je prišel italijanski vojak v dragonski častniški uniformi. Bil je razoglav, njegova obleka je bila posuta s prahom. Na glavi je imel nekaj svežih brazgotin. Očitno se ni bil vdal brez boja.

»Kako se imenujete?« je vprašal poveljnik strogo.

»Luigi Sarto!«

»Od koga je pismo?«

Ujetnik se je nekaj časa obotavljal, nato je odgovoril:

»Od nekega capitana Carto Venosta.«

»Vam je vsebina pisma znana?«

»Ne!«

»Poznate ključ za njegovo razrešitev?«

»Ne!«

Poveljniki se je obrnil k poročniku:

»Oddajte ujetnika zopet straži!«

Ko se je poročnik vrnil, je položil pismo na preprogo. Poveljniki je glasno čital s svinčnikom napisane besede:

»Wür densi ewohlidi egli tehab emmir biszu mnäc hsten ers tenfüln fizigil rezu le ih en!«

Deloma so se jasno očitovale turške besede.

»Wür, densi, egli, tehab, emmir« so dale mnogo misliti. Vendar kakega smisla ni bilo mogoče pogoditi. Hakim paša je poizkusil z zamenjavo znakov, besed, besednega reda. Dosegel pa je vedno isti — negativen — rezultat. Italijansko to ne more biti. Francosko? Poveljniki je obvladal oba jezika. Poizkusil je z enim, poizkusil z drugim. Zaman! Potil se je že. »Urgente importante!« je stalo na ovitku. Bogve, koliko in kako važne stvari so zavisle od tega pisma. Ko bi vsaj vedel, katere jezike obvlada ta capitano Venosta! Bi

vsaj majhen žarek jasnosti posijal v to skrivnostno pismo, razen, ako je pismo sestavljeno v kakem posebnem jeziku, ki je nalašč zato izmišljen.

Kdo bi mogel tukaj pomagati? Ujetnik! Kakor blisk je šinila rešilna misel v poveljnikove možgane: častnik-sel bo gotovo vedel, odkod je njegov poveljnik, kje je rojen. Ukazal je poročniku, naj tozadevno vpraša ujetnika.

Poročnik je šel in se vrnil s poročilom, da je capitano Benečan in poveljnik bersaljerov, kateremu bi moral ujetnik dostaviti pismo, je tudi Benečan; tako je izpovedal italijanski častnik.

Z globoko resignacijo je javil poročnik, kar je zvedel, svojemu poveljniku. Toda kako se je začudil, ko je bil paša radi tega poročila ves iz sebe.

»Benečana? Oba Benečana?« je vzkliknil paša.

»Poročnik, kateri državi je pripadala Benečija do leta 1866?«

»Avstriji, efendi!«

»Potem je verjetno, da obvladata capitana jezik dotične države, torej kateri?«

»Avstrijski, odnosno nemški!«

»Poročnik, rečem vam: pismo je pisano v nemškem jeziku!«

»Efendi —!«

»Pokličite takoj poročnika Jusufa. Bival je nekaj let v Münchenu. Takoj bomo vedeli vsebino pisma!«

Ni pretleko par minut in že je stal poročnik Jusuf v šotoru pred svojim poveljnikom. Hakim paša mu je pojasnil celo zadevo in mu izročil pismo v razrešitev. Kakšno veljavno skrivnost bodo sedaj zvedeli!

Preko lica poročnika Jusufa je šinil zgib, kakor bi ga zgrabil krč. Nato je prasnul v gromovit smeh, katerega tudi pašina navzočnost ni mogla zadržati; šele zvonki glas ne-

strpuega poveljnika ga je prekinil:

»Torej —?« je zavpil paša in ga vprašujoče gledal.

»Oproščanja prosim, efendi, oproščanja; toda vsebina pisma je presmešna...« se je opravičeval Jusuf.

»Razrešite in prestavite!« je zgrmel paša.

Z vso močjo svoje volje in deloma tudi s pomočjo strogega poveljnikovega pogleda je ukrotil poročnik Jusuf svoj smeh. Nato je rekel:

»Pismo je v resnici napisano v nemškem jeziku. Le nekatere besede so razstavljene in zamenjane. Pravilno se mora glasniti: »Würden Sie wohl die Güte haben, mir bis zum nächsten Ersten fünfzig Lire zu leihen!« (Bodite tako dobri in mi posodite do prvega prihodnjega meseca petdeset lir.) In ko je prestavil vsebino na turški jezik, tedaj se je smejal tudi paša, da nikoli tako. Nato je prekinil svoj smeh:

»Ubogij capitano! Pri Alahu, lahko si predstavljam njegovo zadrego. Toda naj ve, da ima opraviti z viteškim poveljnikom. Poročnik, napišite takoj v nemškem jeziku, kar vam bom narekoval v turškem. Tu so bankovci, pol turškega funta. Ujetnik Luigi Sarto se sme vrniti k svojemu poveljniku.«

Lahko si mislite, kako se je začudil capitano Venosta, ko se je javil pri njem njegov sel Sarto z bankovci in pismom. Dični Jusuf je napisal:

»Pred tako zadrego ima tudi sovražnik spoštovanje. Hakim paša si šteje v čast, ker more svojemu italijanskemu tovarišu priskočiti na pomoč!«

Naravno! V italijanskem taboru se je stvar kmalu raznesla. Marsikateri mlajši častnik je poizkusil sestaviti ravnotak, če ne še boljše šifriran sistem za podobne slučaje. Morda so bili tudi tako srečni.

hod v Kamnik ob 7.05; vlak št. 8419 odhod iz Kamnika ob 19.58, prihod v Ljubljano ob 21.10. Pripominjamo, da vlak, ki vozi od Jesenic do Planice ni izletniški, temveč mora vsak, ki se hoče peljati na tej progi, kupiti na Jesenicah celi vozni listek do Mojstrane ali katerekoli postaje na tej progi. V Ljubljani se kupi izletniški vozni listek do Jesenic, kamor prispe vlak ob 7.59, na to se kupi na Jesenicah celi vozni listek za eno izmed postaj na progi Jesenice—Planica, kamor odhaja vlak iz Jesenic ob 8, tako da ima vsak dovolj časa, da si preskrbi vozni listek. Opozorjamo vse člane, da veljajo izletniški vozni listki le za izletniški vlak in bo moral vsak, ki bi se uventuelno hotel voziti s tem voznim listkom na rednem vlaku, plačati celo vožnjo. Pripominjamo, da bodo navedeni vlaki vozili le tako dolgo, dokler bodo dobro frekventirani. Za slučaj, da bi bili slabo zasledeni, se ukinejo.

★ **Avtobus Ljubljana — Cerklje — Kranj.** Avtobusno podjetje O. Žužek naznanja, da bo na splošno željo na progi Ljubljana — Cerklje — Kranj odhajal njen avtobus ob 12.30 mesto ob 13.15 izpred kavarnarje Evropa, od nedelje 18. maja dalje, sicer ostane dosedanjí vozni red v veljavi.

★ **Vreme v državi.** V Ljubljani se stalno bori solnčno vreme z oblačnim, čeprav smo trijace-ledenjace že prestali in tudi mokro Zofijo. Včeraj smo imeli v Ljubljani solnčno in oblačno vreme in celo nekaj kapelj dežja je padlo popoldne. Pa ni bilo hudega. Barometer je kazal (ob 7) 765.8 mm, termometer največ 18.8 stopinj Celzija, najmanj 8.2. Vetrna ni bilo. — V Mariboru je kazal barometer 764.3 mm, termometer 19 stopinj, najmanj 8, veter je bil severozapaden. Dežja je bilo tudi nekoliko. — V Zagrebu je deževalo. Barometer je kazal 765.3 mm, termometer 20 stopinj, najmanj 8, veter je bil južnozapaden. — V Beogradu so imeli oblačno, barometer je kazal 762.7 mm, termometer največ 19 stopinj, najmanj 8, veter ni bilo. — Oblačno so imeli v Sarajevu. Barometer 765.1 mm, termometer 18, najmanj 7 stopinj Celzija, mirno. — Deževalo je v Skoplju, barometer 762.1 mm, termometer 22, najmanj 11 stopinj Celzija, veter severozapaden. — V Splitu je le malo deževalo, barometer 762.7 mm, termometer 20, najmanj 14 stopinj Celzija, vohče pa jasno vreme. — V Mostarju je bilo oblačno in prav malo dežja — Na Rabu in Visu je lepo solnčno vreme, kakor vohče na vsem Primorju. Na Rabu je kazal termometer najmanj 15 stopinj, na Visu pa najmanj 11 stopinj Celzija.

★ **Severnoevropska vztrajnostna vožnja.** »Preko Meklenburške« je donesla avtomobilom Mercedes nov velik uspeh. Od 15 nagrad, ki so bile razdeljene, jih je odpadlo na Mercedes pet. — Pri zvezdni vožnji v Ilamburg je dobil Mercedes prvo in drugo nagrado. Častno nagrado velikega vojvode meklenburškega je prejela gospa Isenberg na Mercedesu. — Večina voz je porabljala — kot običajno — pri vseh dirkah gumijevе obročje znamke »Continental«.

★ **Ortopedski zavod Atene v Ljubljani.** Subičeva ulica 9 (v Mladiki) nudi nasvet in pomoč mladim s skrivljeno hrbtenico, z okroglim hrbtom, značnim grbe, visokimi rameni, izbočenim prsjem, vzrastlinami, otrpjenimi mišicami, v rasti zaostali itd. — Uradne ure vsak šolski dan od 15 do pol 18.

Ljubljana

Kaj bo danes?

Drama: Pustolovec pred vrati. Red C.
Opera: Pohujšanje v dolini šentflorjanski. Red E.

Ljudski kino Glince ob 8 Luciano Albertini »Nepremagljiv«.

Lekarne: Nočno službo imajo: Dr. Piccoli, Dunajska cesta 6 in Mr. Bakarčić, Sv. Jakoba trg 9.

○ **Mladinsko predavanje s skioptičnimi slikami** priredi dr. J. B. v društvenih prostorih (mežnarja župne cerkve sv. Petra) Senipetersko prosvetno društvo. Starši, pošlite svoje otroke, da se udeležijo zanimivega in poučnega predavanja.

○ **Razstava Društva za raziskovanje jam,** prirerjena o priliki vseslovenskega geografskega kongresa v balkonski dvorani univerze, ostane za občinstvo odprta še danes ves dan ter jutri do 12. Vstopnina 5 Din, za dijake 3 Din.

○ **Na Rožniku** bo imelo Kat. društvo rokodelskih pomočnikov jutri sv. mašo s petjem pod vodstvom g. prof. M. Bajuka. K udeležbi vabimo vse člane in prijatelje društva. Pričetek je ob 7.

○ **Prosvetno društvo Krakovo-Trnovo** priredi v nedeljo 18. maja v društvenem domu Karunova ulica 14 glasbeni večer, na katerem nastopi moški pevski zbor, društveni salonski orkester, klavir in violini solo ter solisti. Na sporedu so skladbe sledečih skladateljev: Adamič, Pavčič, G. Ipavec, Jereb, Gašterič, A. Hajdrih, Z. Prelovec. Na koncert vjdno vabimo vse ljubitelje lepe glasbe, začetek točno ob 8 zvečer.

○ **Gospodična Ida Kravanja,** ki nastopa v filmu pod psevdonomom Ita Rina, je v četrte zvečer prišla v Ljubljano. Del ljubljanske mladine ji je na kolodvoru pripravil prisrčen sprejem.

○ **Poštarska tombola.** Osrednje društvo nižjih p. t. t. uslužbencev krajevna skupina Ljubljana, priredi dne 18. maja 1930, svojo veliko javno VII. dobrodelno tombolo. Tombola se vrši nepreklicno, le v slučaju slabega vremena se preloži na 25. maja 1930. — Odbor.

○ **Magoličeve slike v izložbah.** Trgovec Julij Kle in bo v svoji trgovini v Wolfovi ulici razstavljal na zadnji Magoličevi razstavi v Jakopičevem paviljonu razstavljenе, a ne prodane slike v primernih krasnih okvirjih, ki bodo slikam pripomogle šele do učinka, kakršnega v priprstih, proizvodnih okvirjih na razstavi niso mogle doseči.

○ **O zložljivem platnem ožlu** nam bo dal vse podatke g. Otto Lutter iz Graza, ki predava v torek dne 20. t. m. ob 20 v veliki dvorani hotela Union. Povedal nam bo, kako je tak čoln konstruiran, kako se obnese, kako se transportira po suhem, kako ravnati z njim v močnih lokih itd., vse nam bo razkazal s skioptičnimi slikami. Brez dvoma je to prvo predavanje v tej panogi, ki bo vsakogar popolnoma zadovoljilo. Predprodaja vstopnic v pisarni SPD, Dunajska cesta 1a-IV (lift).

○ **Na koncert prosvetnega društva Krakovo-Trnovo** vjdno vabimo vse prijatelje glasbe. Vstopnice se dobe v predprodaji v društvenem domu Karunova ul. 14 pri g. Pogačniku.

★ **Pri odebelelosti naravna »Franz-Josefe** grenčica močno pospeši prebavo in napravi telo vitko. Mnogi profesorji jemljejo »Franz-Josefe« vodo kot celo proti odebelelosti srca zelo dragoceno sredstvo in sicer zjutraj, opoldne in zvečer po tretjino kozarca. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Kava izkušenih!

Kaj je to? Da, marsikdo ne ve, da vsebuje navadna kava snov, imenovano »kofein«.

Ta kofein, ki ga vsak dan sprejema naše telo, če tudi ne prostovoljno, vendar dostikrat čezmerno, lahko pri mnogih povzroči bilje srca, živčni nemir krvni naval, dražljaje v ledvicah in še razna druga neugodna delovanja.

Vzrok raznih težkoč v telesu se mnogokrat išče povsod drugje, samo tam ne, kjer se nahaja, v vsakdanji kavi v kofeinu. Kdor sam s svojim opazovanjem spozna njegovo zavratalnost, se ga gotovo varuje.

Toda užilku dobre prave kave se mu zato ni treba odpovedati. On pije kofeina prosto kavo Hag, ki mu daje vse, kar more od najboljše kave pričakovati, samo ne neugodnih posledic kofeina. Njegova kava je kava Hag, kava izkušenih.

○ **Motoklub Ljubljana sporoča:** Umrla je ga. Meri Vesel, soproga našega vnetega in požrtvovalnega člana g. Josipa Vesela. Člani Motokluba Ljubljana se s tem vljudno naprošajo, da se v polnem številu udeležijo njenega pogreba, ki bo v nedeljo, dne 18. t. m., ob 3 popoldne iz mrtvašnice Stara pot št. 2 v Ljubljani.

○ **Ogenj v »Koliški tovarni«.** Včeraj so bili poklicni gasilci poklicani v »Koliško tovarno«, kamor so odšli z motorno brigado. V »Koliški tovarni« se je namreč vnela sušilnica, v kateri sušijo snovi za cikorio. Ogenj so pogasili že domači delavci sami, tako da gasilcem ni bilo treba stopiti v akcijo. Škoda ni velika.

○ **Iz policijske torbe.** Aretiranih je bilo pet ljudi; dva zaradi splošnega suma in trije berati. Fotografu Davorinu Rovšku je nekdo ukradel ročni vozilček, vreden 400 Din. — Posesniku Matevžu Černetu v Mostah so tatovi odnesli, ko drugega niso mogli, okvir s kletnega okna. — Na Galletove posestvi v Zgornji Šiški so tatovi izdrlí 4 hrastove stebre, vredne 250 Din in jih odnesli. — 72letna starica Marija Jerasova iz Zgornje Šiške je našla v gozdu nad Večno poljo staro kolo znamke »Styria«. Številka kolesa je 401.772. Policija polzveduje za lastnika kolesa.

○ **Nesreča nepredvidnega kolesarja.** Učitelj Stanislav Rape iz Krašnje se je včeraj ob pol 1 ponoči peljal s kolesom skozi Židovsko ulico in se pri tem zaletel v zidarski oder pred Prelozovo trgovino. Rape je padel na tla in omedlel. Našel ga je stražnik, ki je poklical reševalno postajo in dal Rapeta prepeljati v bolnišnico. Rape si je nesreče sam kriv, ker je vozil ponoči brez luči in po prepovedani ulici za kolesarje.

○ **Drva, premog, koks** kupujte pri družbi »Kurivo« na Balkanu, tel. 3434.

Maribor

○ **Kopalnice na Mariborskem otoku** se bo najmoderneje uredilo. Včeraj so odpovali v Baden pri Dunaju podžupan dr. Lipold, magistratni svetnik Barle in višji mestni zdravnik dr. Wankmiller, da si ogledajo tamošnje kopalnične naprave, ki so najmoderneje te vrste in ki se bodo po njih primeru uredila nekatera važna kopalnična upravna, higijenska in druga vprašanja, ki so v zvezi z otvoritvijo kopalnice na Mariborskem otoku.

○ **Vprašanje gradnje nove cerkve** na desnem bregu postaja vsebolj aktualno. V vsem svojem razvoju teži Maribor v podpohorsko in dravskopoljsko ravan. S tem se istočasno sproučuje vprašanje dušebrižništva v omenjeno smer; saj je jasno, da magdalenska župnija v svoji ogromni razprostranjenosti jedva zmore ustrezati svojim dušebrižniškim nalogam. V času, ko je bila ustanovljena, je štela približno deset del prebivalstva, ki ga ima danes. Zato je tudi postalo aktualno vprašanje samostojne studeniške župnije, ki se že delj časa obravnava v tukašnjem časopisju in ki je še vedno v pretresu. Še aktualneje pa je vsakakor vprašanje postavitve nove cerkve, ki bi naj bila podružnica magdalenske župnije, v območju Radvanja oziroma Nove vasi. Nova cerkev bi morala stati na takšnem prostoru, da bi težili k njej tudi obronbi deli magdalenskega predmestja. S tem bi se tamošnjemu prebivalstvu omogočilo, da vrši svoje vsakodnevne cerkvene dolžnosti. Cerkevna oblast ni nasprotna temu načrtu; potrebna je sedaj iniciativa prizadete prebivalstva. Lep zgled so dali v tem ozaru prebivalci pri Devici Mariji v Brezju. Ob mejah prostrane točke in magdalenske župnije so zasnovali načrt za ustanovitev nove župnije pri Devici Mariji Mariji v Brezju. Cerkev imajo, posloplje za župnišče tudi. Samo pristanka cerkvene oblasti še čakajo. Tako bi na tej strani bilo rešeno vprašanje dušebrižništva ne samo za periferne dele hoške župnije, ampak tudi magdalenske, ker bi težil spodnji del tako zelo razvlečenega Pobrežja itak k novi župniji pri Devici Mariji v Brezju. Glede obronbnih delov magdalenskega predmestja, Radvanja ter celotnega predela, ki raste v podpohorsko ravan, pa je v prvi vrsti potrebna iniciativa prebivalstva samega.

○ **Smrtna kosa.** Umrla je v starosti 70 let Jožefa Kodrič, soproga upokojenega mestnega nadredarja. Pogreb bo jutri ob 15 iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče v Pobrežju.

○ **So pojavi, ki dajo misliti...** Na debelo se vrši v Mariboru in okolici odprava plodu, dasi je tako postopanje strogo kaznovano. Policija je včeraj aretirala neko babico iz Limbuša, ki je bila pri tem poslu zasana. Je že nekajkrat radi slinih zadevščim predkaznovana; sedaj ložira zaonkrat pri »Grufac«.

○ **Častniki domačega pehotnega polka** so priredili včeraj zvečer pri »Orlu« poslovlilni večer pri ljubljenski tovarišema poročniku Milosavljeviću, ki odhaja v Beograd v vojni akademijo, ter podporočniku Cvirnu, sinu obprevalnega narodnega borca podpolkovnika Cvirna. Prijetni večer, ki so se ga poleg polnoštevilno navzočih častnikov tu-

kašnjega pehotnega polka udeležili tudi nekateri drugi povabljeni gostje in ki je potekel v znamenju vzornega častniškega tovarištva, je pokazal, koliko simpatij in prijateljske priljubljenosti sta si tekom svojega bivanja v Mariboru pridobila poslavljajoča se častnika ne samo v krogu častnikov tovarišev, ampak tudi v vseh tukašnjih družabnih krogih. Želimo jima na novih službenih mestih lepih uspehov in napredovanj.

○ **Nezgoda nočnega čuvaja.** Nočnemu čuvaju Srečku Karlo v Studencih so se v noči na petek radi nepredvidnega ravnanja sprožil revolver ter mu je strel šel skozi desno nogo. Ponesrečenja je moštvo tukašnjega reševalnega oddelka prepehalo v splošno bolnico.

○ **Jutri...** Ljudski oder gre jutri k sv. Lovrenku na Pohorju, kjer uprizori ob pol 16 znani mirakel »Trosila bom rože« ali »Sv. Terezija od Deteta Jezusa«. — V Pušcavo poroma kršč. ženska zveza. Odhod ob 5.40. — Kat. slov. izobraževalno društvo v Studencih priredi izlet k sv. Urbanu. Odhod ob šestih zjutraj od cerkve sv. Jožefa. — V unionskem kinu se predvaja slovití film »Dvoje mladih src«. — Ob 9 dopoldne pri Gambriinu občni zbor društva hišnih posestnikov.

○ **Ogenj** je izbruhnil v noči na petek v prvem nadstropju poslopja v Gosposki ulici 36 in sicer v krojaški delavnici, kjer so pustili uslužbenci električni likalnik v toku na mizi, radi česar je miza do polnoči docela obgorela. K sreči ni bilo na mizi oziroma v bližini ničesar, kar bi se bilo lahko vnelo. O dogodku je inž. Uron obvestil službujočega stražnika, nakar so domačini brez intervencije gasilcev ogenj pogasili.

○ **Dobrodelno tombolo** prirede dne 7. septembra t. l. nižji poštni in brzojavni uslužbenci tukašnje skupine. Ker je morebitni dobiček namenjen v prid podpore bolnim tovarišem ter njih vdovam in sirotam, se prosijo vsa cenjena društva, da vpoštejajo to humanitarno prireditev in opuste omenjenega dne morebitne prireditve.

○ **V mestnem parku** bo jutri, dne 18. t. m., od 11 do 12 promenačni koncert. Samo v slučaju lepega vremena.

○ **Na ribjem trgu.** Morske ribice so bile včeraj po 18 Din kg, »škombri« celo po 24 Din. Pa je vseeno vsega zmanjkalo.

○ **Mariborski gasilci** so skupaj s ptujskimi in celjskimi na podlagi tozadnevne razgovora, ki se je predvčeršnjim vršil v Mariboru in ki sta se ga s strani Jugoslovanske gasilske zveze udeležila g. Vengust iz Celja in g. Muzek iz Št. Vida pri Ptuj, pristopili k Jugoslovanski gasilski zvezi, s čemer je odstranjeno dolgoletno napeto razmerje, ki je vladalo med gasilsko zvezo in temi društvi. Omenjena tri gasilska društva obdržijo v smislu pristanka Jugoslovanske gasilske zveze svoja dosedanja pravila. Združitev moramo najtopleje pozdraviti.

Celje

○ **V času kralja alkohola** se je zadela na novo preosnovana trvdka Vlado Batič & Co. v Celju nalogo izdelovati pri nas doslej še nepoznano brezalkoholno pijačo, ki se na poseben način pridobiva iz sokov južnega sadja in ki baje nadkriljuje vse, kar se je doslej na tem polju pojavilo. Centrala podjetja bo v Zagrebu. Recept za izdelovanje je českoslovska iznajdba. Vsekakor je treba inicijativno na polju brezalkoholnih pijač toplo pozdraviti. Dobri produkti te vrste bodo brez dvoma znatno omejili konzum alkohola, ki dosega baš pri nas horendne višine in ubija najdražje vrednote ljudstva.

○ **Za državno prvenstvo v tenisu.** V nedeljo 18. t. m. se vrši na prostoru S. K. Celje v mestnem parku v okviru tekem za državno prvenstvo semifinalna tekma med S. K. Celjem ter ljubljansko Ateno. Zmagovalec v tej tekmi bo prvak Dravske banovine ter bo teden pozneje tekmoval s prvakom Savske banovine za državno prvenstvo v tenisu. Tekma bo zelo zanimiva, ker sta oba kluba enako močna in oba resno reflektirata na zmagu.

Ptuj

○ **Prireditve tombole in veselice.** Prostovoljno gasilsko društvo v Št. Janžu na Dravskem polju priredi v nedeljo, dne 18. maja ob 2 popoldne tombolo združeno z veselico na vrtu g. Ornika. Glavni dobitki tombole so imenitni: telica, šivalni stroj, več voz zidne opeke, žensko in moško kolo, steklena omara, voz s sodom, 3 m³ drv in poleg tega še 300 raznih lepih dobikov. Cena tablici 5 Din. Za časa veselice igra godba. Udeleženci tombole se opozarjajo, da ta dan iz Maribora in Ptuja vozi avto Linninger za polovično ceno tja in nazaj.

○ **Nezgoda.** Po rokah in po glavi se je opekel Jožef Vuk, čevljar iz Šikol, ko je pomagal pri gašenju ognja na poslopju svoje hčerke. Radi dobljenih poškodb je bil primoran iti v bolnišnico.

Jesenice

Cele trupe izletnikov hodijo v teh dneh skozi Jesenice na Golico in z Golice. Sole se kar vrstijo. Prižvrgole zjutraj s postaje vsi vneti in navdušeni ter hite v goro; pripajo in privrskajo pozno popoldne z vrhov in se utrujeni pehajo do železniških voz, kjer obsede in obneme ko prikovani ob klop. Za klobuki in pasovi so jim znamenja pomladnega brstenja: razceve ključavnice in še drugih rož dovolj. Bogata je Golica na vsem, na ključavnica prekipeva vsepovsod; kamor seže pogled, en sam prelep vrt belih rož. Nekateri so jim vzdeli ime narciza, ki pa ni slovensko; pač pa je ključavnica že od nekdaj v ljudeh ukoreninjeno ime. Zato naj bi le ključavnica ostala vsem, ki jo hodijo trgtat v teh lepih pomladnih dneh in jo nosijo v celih naročjih z gore v dolino in v mesta. Opozorjamo izletnike, ki hočejo v nedeljah na Golico, da se na Jesenicah bere takoj po prihodu jutranjega izletniškega vlaka v farni cerkvi šolska maša za mladino, katere se lahko udeležijo tudi izletniki, da tako zadoste svoji nedeljaki verski dolžnosti.

○ **Reparacije.** Občudujejo Jeseničani v zadnjih dneh sila imenitne reči: skozi karavanski predor nam od časa do časa prihajajo na jeseniški kolodvor iz Nemčije lepe nove lokomotive in vagoni. So vmes tudi elegantni luksuzni vozovi, največ pa je tovornih vagonov za bosanske ozkotirne železnice. Zranjirajo jih potem na Jesenicah po potrebi ter jih odpravijo dalje na jug.

○ **Izredno lepa stavba** se nam obeta v sredi mesta na najlepšem kraju. Lastnica tukašnje kavarnarje Cop namerava zgraditi poleg Sitarjeve hiše ob glavni jeseniški cesti impozantno in vzorno okusno trinadstropno zgradbo, ki bi služila tudi kavarniškim in restavracijskim namenom. Stavba je mišljena v modernem Plečnikovem stilu; spodnji del zidovja bi bil obložen z rdečim marmorjem. Kdaj bodo z zidavo začeli, še ni določeno, pač pa so že vsi naridi gotovi.

Trbovlje

Sprememba voznega reda zahteva tudi spremembo avtoprometa v Trbovljah. K vlakom vozijo avtobusi zjutraj in zvečer kot dosedaj. Ukinjena je vožnja ob 1 iz Trbovlj, vozi pa šele ob pol 3 k vlaku, ki pride ob 3 iz Ljubljane. Vlak, ki je sedaj prišel ob pol 2 iz Ljubljane, je ukinjen. Zato prihaja ob 3 namesto ob pol 4.

○ **Letošnji nabori.** Nabori se vrše v Društvenem domu, in sicer od 7 do 12 v sledečih dnevih: Dne 10. junija za v občino Dol pristojne mladeniče in za one, ki so zaposlili, da se jih v Trbovljah rekrutira. Dne 11. junija za vse v trbovliško občino pristojne mladeniče, ki so rojeni l. 1910. Dne 12. junija za vse one, mladeniče, rojene 1905, 1906, 1907, 1908 in 1899. Dne 13. junija vojničarji in invalidi. Dne 14. junija vsi oni, ki so vsled bolezni ali kakorkoli postali za vojaško službo nesposobni. Dne 14. junija se imajo med 8. in 11. uro predstaviti v vojaškem kroju, predsedniku rekrutne komisije vsi gg. rezervni oficirji.

Slovenjgradec

○ **Nov škodljivec na sadnem drevju.** V severnem delu slovenjgraškega okraja posebno okoli Dravograda so se pojavili v velikih množinah črnkasti, rilčkarjem podobni hrošči, ki so napravili znatno škodo cvetju sadnega drevja in cvetic. Tukašnji kmetijski referent je od poljedelskih postaj v Zagrebu in Ljubljani doznal, da je ta hrošč »čalobna minica« (Oxibthya funesta). — Škodljivca najspuščajneje uničuje pobiranje v zgodnjih jutranjih urah. Kot zatiralna sredstva služijo tudi arzenovi preparati.

○ **Posirovelost mladine.** Naše olupševalno in tujsko-prometno društvo si pošteno prizadeva, da bi tudi okolico Slovenjgradca olupšalo in tujece kakor tudi domačinom pripravilo prijetna šetališča in počivališča. Na vseh primernih krajih in mestih so se že in se še bodo postavile klopi za oddih. Pa glej ga spaka, kako se plačuje to delo in trudi! Neki član tega društva nam poroča: V legenskem gozdu je pri eni klopi izginila najprej deska za sedeže, potem še drugo stajalo. Neko nedeljo se sprehajam po gozdu in dospem do mesta, kjer je nekaj stala klopa. Vsedel bi se rad in radoval nad krasno okolico. Pa ni bilo mogoče, sam zloze je odnesel klopa. Lani so se pri velikem jezcu, kjer je običajno kopalnišče na prostem, postavile klopi, da je bilo pripravnejše. A klopi niso imele daljšega obstanka; kmalu so bile razdejane in uničene. V mestnem parku se je lani postavilo pet novih klopi. Te dni sem šel nekoč po obedu nekoliko na sprehod in sem prišel tudi v park. Komaj so se pota nekoliko očistila in osnažila, se je že pojavila druga nesnaga. Razen tega se opaža, da so klopi večkrat razrezane in s prav neslanimi in surovimi napisi zamazane. — Jasno je, da razsoden in preudaren človek ne bo kaj takega storil. Pač pa je za tako ravnanje zmožna današnja slabo vzgojena, neotesana mladina, ki je polna domišljivosti in neumnosti.

○ **Za davico so oboleli:** 24letna Pobrznik Alojzija iz Otiškega vrha, 9letni Marko Sovre in 6letni Franc Jakelj, oba iz Slovenjgradca. Oddani so bili v slovenjgraško bolnišnico.

○ **Umrla je** Orel Angela iz Soštanja. Prepeljana je bila v Soštanj.

Murska Sobota

En strel — sedem ran. V tukašnji bolnišnici je bil operiran Kavač Matej, katerega je tovariš pri Sv. Juriju po nepredvidnosti z revolverjem ustrelil v trebuh. Kroglja je izvršila v črevesju grozno razdejanje. Na sedmih mestih mu je prebila čreva in se nato zarila v kost, tako da je niso mogli odstraniti. Ranjenec je težko operacijo preostal in je upanje, da ostane pri življenju.

○ **Nesreča Starca.** Sanca Stefan, 64letni starih iz Hodoša je imel opravke na podstrešju. Ko je dospel na vrh lestve, mu je spodrsnilo in je tako nesrečno priletel na tla, da si je zlomil levo roko in se je tudi drugake hudo pobil.

○ **Nov upravitelj v bolnišnici.** V sredo je dobila bolnišnica novega upravitelja v osebi M. Florjandiča iz Maribora. Prejšnji upravitelj, g. I. Horvat je prevzel upraviteljsko mesto v Pakraju.

○ **Nagla smrt.** V ponedeljek so pripeljali v bolnišnico v Mursko Soboto iz Vidonec 24letno Letno Marijo V., ki je naglo zbolela. Pomoči ni bilo za njo in je še isti dan umrla. Smrt je nastopila radi zastrupljenja krvi.

Velike Lašče

V nedeljo dne 18. t. m. se bo ob 10 dopoldne oddajala v notarski pisarni v Velikih Laščah za dobo 10 let v najem Adamičeva žaga iz Ponikev, event. tudi mlin.

Poizvedovanje

Denarnica z manjšo vsoto denarja se je našla na živilskem trgu. Dobi se pri Mariji Primc, Svačičeva ulica 15.

Češka knjiga o vatikanski politiki

Znani češki katoliški časniki dr. Alfred Tuchs je v praški založbi »Orbis« izdal obširno knjigo o papeški politiki od l. 1870 pa do začetka l. 1930. (Novejši politika papežske kurie. Praha 1930. Str. 314.) V uvodu pojasnjuje vodilne ideje sodobnega katolištva; k temu predmetu se v knjigi še večkrat vrača in ga temeljito osvetljuje. O političnem razmerju med Vatikanom in med posameznimi državami razpravlja od str. 30 do 87, kjer je opisana zgodovina vatikanskih stikov s Francijo, Poljsko, Nemčijo, Čehoslovaško in Italijo; opisana je tudi rešitev rimskega vprašanja. Nekoliko nadaljnjih poglavij je posvečenih zadnjim trem papežem in vodilnim mislim njih delovanja. Temeljito se razpravlja o ideji katoliške akcije, o socialnem in karitativnem delovanju katoliške cerkve, odlično je osvetljena ideja prazniča Kristusa Kralja, Kristusa delavca i. dr. Posebno pozornost je pisatelj posvetil delovanju za cerkveno zedinjenje; pojasnjuje ga s čisto verskega in kulturnega stališča. Njegov pregled anglikanske cerkve in pravoslavnih cerkva je zelo točen; prav tako zanesljivo riše katoliško delovanje za cerkveno zedinjenje. Drugi del knjige razpravlja o sestavi papeževе kurije, o etiki in o obredih papeževе dvora itd. Pričujoča knjiga je edini spis te vrste v češki literaturi; po vsebini in po aktualnosti spada sploh med najboljša dela te vrste.

Dr. Valerij Vilinskij.

Brezposelnost - svetovna bolezen

Poročila iz vseh evropskih, pa tudi izven-evropskih držav dokazujejo, da se je brezposelnost postrčila. Ne gre za brezposelnost, ki je bolj sezonskega značaja, ampak za brezposelnost, ki ima značaj stalnosti.

Najbolj zanesljive podatke imajo delavske strokovne organizacije in pa zavarovalni zavodi za slučaj brezposelnosti.

Te nudijo sledečo sliko:

Belgija. 166 blagajn za slučaj brezposelnosti je imelo 1. februarja 1930 — 608.594 članov. Od teh je bilo popolnoma brezposelnih 22.468 ali 3,7% in deloma 25.541 ali 4,1%. V letu 1929 so znašali dne 1. februarja odgovarjajoči odstotki 3,5 in 3,9.

Kanada. Od 200.000 strokovno organiziranih članov je bilo brezposelnih v januarju 1930 — 11,4%, isti čas v letu 1929 pa 6,5%.

Danska. Strokovno organiziranih je bilo 278.283 delavcev. Od teh je bilo brezposelnih v februarju 1930 29,8%. V posredovalnicah za delo je bilo prijavljenih 71.000.

Nemčija. Tukaj je slika nekoliko boljša. V času od 28. februarja do 15. marca letošnjega leta se je znižalo število brezposelnih od 2.578.521 na 2.315.000. Te številke bazirajo namreč na izplačanih podporah. Strokovne organizacije so pa ugotovile, da je bilo koncem februarja prizadetih radi brezposelnosti ali pa radi skrajšanega dela 23,7% od celotnega članstva, ki je šlo 4.250.451 oseb.

Francija. V Franciji pravzaprav ni brezposelnosti. Javne posredovalnice za delo so namreč ugotovile, da je bilo koncem februarja 1930 brezposelnih le 15.027, lansko leto ta čas pa 12.709.

Finska. Na podlagi izkazov javnih posredovalnic za delo je bilo 15. marca 1930 brezposelnih 10.689 delavcev.

Anglija. Od nad 12 milijonov oseb, ki so zavarovane za slučaj brezposelnosti, je bilo brezposelnih koncem februarja 1930 12,1%, leta 1929 isti čas 12,6%. Javne posredovalnice za delo so pa izkazovale 1.582.000 brezposelnih, dočim leta 1929 1.534.000.

Nizozemska sicer kliče v deželo deloma inozemske delovne moči. Kljub temu pa ni obvarovana pred brezposelnostjo. Koncem januarja 1930 je bilo zavarovanih za slučaj brezposelnosti 399.000 delavcev. Od teh je bilo brezposelnih 13,3%.

Italija. Število brezposelnih, ki so bili prijavljeni pri javnih posredovalnicah za delo, je znašalo koncem januarja 1930 466.251. Leta 1929 je bilo v tem času brezposelnih 408.748 delavcev.

Irska. Za to državo so na razpolago podatki le za leto 1929. Koncem marca tega leta je bilo brezposelnih 280.000 oseb.

Japonska. Tukaj ni uradnega štetja brezposelnih, radi tega smo navezani le na poročila strokovnih organizacij. Glasom teh zavzema brezposelnost vedno večji obseg. Kajti gospodarske razmere so se zelo poslabšale in veliko obratov so morali celo zapreti. Cenijo, da je brezposelnih nad 800.000 oseb, tako da se peča država z načrtom, kako bi izvedla zavarovanje za slučaj brezposelnosti.

Nova Zelandija. Strokovno organiziranega delavstva je 57.000. Od teh je bilo brezposelnih koncem prvega četrtletja 5,6%.

Norveška. Koncem marca 1930 je znašalo število brezposelnih 22.535.

Poljska. Brezposelnost v Poljski je izredno visoka. Koncem januarja so beležile javne posredovalnice za delo 249.462 brezposelnih. Leta 1929 je bilo v istem času brezposelnih 161.000.

Švica. Uradno ugotovljeno število brezposelnih je znašalo koncem februarja 1930 15.462 napram 15.979 leta 1929.

Švedska. Strokovno je bilo koncem januarja organiziranih 528.109 delavcev. Od teh je bilo brezposelnih 45,6% ali 13,9%.

Čehoslovaška. Tamkajšnje strokovne blagajne za slučaj brezposelnosti so izkazovale koncem leta 1929 1.508.000 članov, od katerih je bilo brezposelnih 30.170 ali 2,8%.

Ogrska. Koncem januarja t. l. so naštele strokovne organizacije med svojimi člani 21.533 brezposelnih ali 14,5%, napram 15% leta 1929.

Severna Amerika. Tamkaj je izdal minister dela posebno statistiko o položaju delavstva. Za podlago je vzel 34.857 obratov, v katerih je bilo običajno zaposlenih 4.792.669 oseb. V januarju t. l. se je stalež zaposlenega delavstva znižal za 2,6%. Ako vzamemo, da je bil zaposlitveni indeks v letu 16926 100, je znašal v januarju leta 1929 90,2%. Za celotni pregled brezposelnosti ni točnih podatkov. Poznavalci

Poljski zgled

Ni bolj katoliškega slovanskega naroda kakor je poljski, vendar pa se menda nikjer tako resno ne trudi za zmago Kristusovih načel kakor ravno na Poljskem. Poljski škofje kar med seboj tekmujejo pri delu za poglobljenje in razširjanje katoličanstva. Duhovščina in svetni katoliški izobraženci vneta podpirajo stremljenje svojih škofov. Katoliška akcija je skupno torišče za vse poljske katoličane najrazličnejših strank in stanov. Poljski katoliški pokret se zaveda, da je sedanjí čas izredno ugoden za poglobitev verskega življenja. Saj sedanjí svet hrepeni po verskem življenju. Treba mu je le najti pravo pot do sre in ubrati prave strune, ki oznanjajo Krista za dejansko ljubeznijo in z doslednim katol. življenjem. Zato posvečajo poljski katoličani v zadnjih časih toliko pozornosti duhovnim vajam, ki edino morejo ljudstvo prenoviti in ustvariti resnične dejanske katoličane. Brez duhovne prenovitve in brez duhovnih vaj so vse verske, kulturne, gospodarske in politične organizacije zidane na pesku.

Kder v duhovnem življenju ne napreduje, že nazaduje in propada. Zato hočejo tudi voditelji poljskih katoličanov poglobiti verne katoličane, pritegniti k verskemu življenju verske mladeže in se energično lotiti dela za cerkveno zedinjenje in poganske misijone.

Jasno je, da zahteva naša doba, ki hlasta po senzacijah in rekordih, tudi popolnoma novih sredstev, odgovarjajočih duhu časa. Tega se zaveda posebno poljski škof dr. Kubina.

Pred kratkim je priredil v ogromnem stilu duhovne vaje v slovečem božjepotnem mestu Čenstohovi. Njegovo bistroumno kaže že dejstvo, da si je izbral za svoj pokus ravno ta kraj. Zakaj prebivalci božjepotnih krajev so sicer navadno zelo dobri trgovci s svetimi stvarmi, a neredko slabi katoličani. Tista cerkev, kjer stoji večji poljubljajo tla in pošiljajo vroče molitve k Bogu, nima zanje tiste privlačnosti kakor za ostale. Celo v Čenstohovi je precejšnje število takih ljudi, ki že več let niso bili v cerkvi. Tak slab zgled kvarno vpliva zlasti na priprave božjepotnike. Lažje pa je spreobračati ljudi povsod drugod kot v božje-

potnih mestih domače verske mladeže. Škof dr. Kubina je napravil za duhovne vaje najprej senzacionalno reklamo izven cerkve, ki je vse prebivalce mesta Čenstohove spravila v nekako napetost. Radovednost se je še stopnjevala, ko so se začele duhovne vaje v vseh štirih cerkvah naenkrat in so se vršile v vseh cerkvah ob isti uri celih štirinajst dni, in sicer prvi teden za dekleta in žene, a drugi za mladeniče in može. Pridigovali so najboljši govorniki iz poljskega jezuitskega reda. Za iz radovednosti in radi senzacije so prve dni prišle v cerkev tudi žene, ki so veljale doslej za suhe veje katoliške cerkve. A kdor je enkrat prišel v cerkev in videl ogromno množico, tega je proti njegovi volji zajel verski val. Tretji dan je bila Čenstohova že tako »okužena« z versko mislijo, da ni bilo več družine, ki ne bi pošiljala svojih ženskih članic na duhovne vaje.

Se bolj so vplivale duhovne vaje na može. Ker so bile posebne pridige tudi za izobražence in delavce, so se jih udeleževali tudi napol brezverni socialisti in komunisti. Čenstohovske cerkve še nikdar niso bile tako polne kakor v teh dneh. Ko so se drugi teden vršile duhovne vaje samo za može, so bile prenapolnjene vse cerkve in v dežju so stali može po ulicah in trgih pred cerkvami in skušali ujeti govornikove besede. Ves promet je bil ustavljen. Zadnje tri dni je vsak dan spovedovalo 70 duhovnikov od štirih zjutraj do polnoči. Nič manj kakor 23.000 mož je po opravljenih duhovnih vajah prejelo sv. zakramente.

Izredno lep je bil zaključek duhovnih vaj. Po petih litaniyah v vseh cerkvah in po zahvalni pesmi se je vršila v prvem večernem mraku veličastna procesija, ki je ganila vso Čenstohovo do solz. Med petjem cerkvenih pesmi in glasnimi molitvami je korakalo v globoki pobožnosti z gorečimi svečami v rokah nad 50.000 ljudi. Samo mož je bilo nad 20.000. Čenstohovska Mati božja je plavala v morju lučk in v solzah verske ginjenosti mož, ki so po dolgem času našli pot v naročje Cerkve in Čenstohovske Matere božje. Ali se ne bi podobna metoda obnesla tudi po naših mestih?

—b—

Pred novo dobo

Christopher Dawson primerja v »Criterion« naš čas z drugimi časi, ki so kakor sedanjí pomenjali konec določene kulturne dobe. »Stoletja« tako izvaja pisatelj, »gre civilizacija običajno v enem ter istem določenem pravcu: daruje vedno enim ter istim bogovom, ljubi ene in iste ideale, priznava ene ter iste pravne in duševne norme. Potem pa naenkrat nastopi izprememba, viri dotedanjega življenja usahnejo, in naenkrat se zbudi človek v novem svetu, v katerem načela predhodnega ne veljajo več in se zde neprimerna in brezposelnostna.

Tako se je zgodilo začasa rimskega cesarstva, ko je antični svet, ki je stoletja živel od pododgovane glavnice helenske kulture, nenadoma dospel dozdevno na konec svojih pomožnih virov in se zavedel, da potrebuje nekaj docela novega. Štiri stoletja je bil čital civilizirani svet taiste knjige, občudoval taiste umetnine, negoval taiste socialne in osebne tipe. Potem nastopi v 3. in 4. stoletju izprememba, helenska kulturna oblika izgubi svojo vitalnost, in ljudje se obračajo k novi umetnostni obliki, k novim mislim, k novemu načinu življenja — prehajajo od filozofije k teologiji, od grškega kipa k bizantinskemu mozaiku, gimnazijo nadomesti samostan. Tudi v drugih kulturah ta pojav ni neznan. Kitajska na pr. je doživela isto v 3. in 4. stoletju.

Vendar se zdí, kakor da bi bil to prav poseben zapadno-evropski pojav. Ponovil se je v 15. in 16. stoletju ob koncu srednjega veka, in danes doživljamo v Evropi, kakor se zdí, nekaj podobnega. Ob koncu 19. stoletja in v začetku 20. se je zaključila nadaljna faza zapadno-evropske civilizacije. Stara glavnica se je izčrpal in bilo ni ničesar, kar naj bi se nadomestilo. Liberalizem in nacionalizem sta po dolgem boju zmagala nad stari redom, toda izgubila sta pri tem svoje lastne ideje. Bila je to mračna doba — ne v tem zmislu »mračna« kakor zgodnji srednji vek z njegovo normalno temo barbarizma — marveč »zatemnjena« po duševnih sencah tistega neprijetnega ozračja, ki je zanuilec vbarbarja. V preteklosti so nastopale te krize redno v dobi materialnega osiromašnjevanja in gospodarskega propada; toda najstrašnejše in najgroznejše naše dobe je njeno blagostanje, njeno samozaupanje, njen gmotni uspeh. Nikoli ni bilo svetno tako zavarovano pred duševnim; in nikoli duševno tako nezavarovano pred svetnim. Cilj liberalnega prosvetljenstva in revolucije je dosežen, in Evropa ima slednjič popolnoma svetno kulturo. Dasi stara vera še ni porušena in se položaj cerkva dejansko še priznava kot etično nekaj odličnega, morejo cerkve ta položaj vzdržati le pod pogojem, da se ne vmešavajo v gospodstvo in monarhijo.

Takoj tedaj vidimo, da v zadnjih trideset letih mehanizacija življenja stalno napreduje, da trajno narašča težnja po razduševljenju življenja. Sprejem novih življenjskih pogojev je ob sebi negativen, ker mu manjka vsaka stvariteljna sposobnost. Plovemo v smeri, v kateri mora izumreti vsaka kultura, ne pa v smeri obnove. Ta razvoj pa ni prav nič čudnega. Zapadna civilizacija je stoletja dobivala svoj pogon od humanistične tradicije in ker cenijo, da se je gibalo število brezposelnih koncem leta 1929 med 5. in 3. milijoni.

Iz tega sledi, da se je položaj na delovnem trgu skoraj v vseh deželah poslabšal. Brezposelnost je postala svetovna bolezen. Racionalizacija zapuša brezposelnosti značaj trajnosti, dočim povzročajo slabe in menjajoče se konjunkturo iz kroničnih akutne bolezni, ki tvorijo težke rane na svetovnem gospodarstvu. Tudi organizacija kapitalizma, ki se izoblikuje v svetovnih trustih, ni bila v položaju, da bi odpravila konjunkturalne izpremembe in omejila brezposelnost. Nasprotno vedno bolj narašča in grozi.

sedaj ta tradicija izganja, je naravno, da usiha tudi kulturna stvariteljna sila.

Če motrimo stvari s tega vidika, je znamenito, da predstavlja v današnjem duševnem življenju edini izvorni element Judje. V fiziki prevladuje Einstein, v psihologiji Freud, v gospodarstvu in sociologiji Marx. Vsak izmed njih izvaja na duševno življenje svojega časa vpliv, ki sega daleč preko mej njegovega posebnega poprišča. To se da zelo enostavno pojasniti: Edinole židovski duh ima svoje lastne vire, ki so neodvisni od helenske in renesančne tradicije. Preveč civilizacij je videl vstati in pasti, da bi se dal po neuspehu humanizma omalodušiti. Nasprotno se zdí, da uspeva ravno v ozračju determinizma, ki je humanističnemu duhu usoden. Tako se obrača na pr. Marx predvsem na one elemente modernega sveta, ki so svoj delež na dedščini humanistične kulture že izgubili. On obsoja celokupno humanistično moralno in kulturno kot »bourgeois« in postavlja na njuno mesto stroj, ne le kot bazo gospodarske delavnosti, marveč tudi kot pojasnilo za tajno življenja samega.

Za zapadno Evropo, katere duh je po dekadenci humanistične tradicije tako oslavljen, da za kako metafizično prepričanje sploh ni več sposoben, nevarnost ni toliko v tem, da bi se prevneto oklenila boljševiskega kulta marksističnega materializma, kakor pa v tem, da se prepassivno vdaja praktični materializaciji kulture po ameriškem zgledu. Materializem, ki ga komunisti teoretično izzivajo, so Američani praktično utesnili.

Kar se pa slednjič tiče modernega »humanizma«, ki pobija materializem, ima nedvomno svoje vrednote. Toda duševne obnove človeštva od njega skoraj ne moremo pričakovati. Kajti manjka mu element, ki je bil srednjeveški renesanci bistven: krščanski element. Ta renesanca ni koreninila samo v ponovnem odkritju klasične antike, marveč tudi v mističnem humanizmu svetega Frančiška in Dantega. Oni humanizem je sicer obstajal v povratku k naravi. Toda začetnik tega gibanja ni bil naturalistični človek, marveč krščanski, to se pravi človeški tip, ki so ga bila oblikovala stoletja asketične discipline in žive kulture notranjega življenja. Veliki može renesance so bili duhovni ljudje, čeprav so se potopili v materialni red. Iz virov svoje krščanske preteklosti so zajemali duševno silo, s katero so ustvarili novo svetno kulturo. Ta duševni navdih se je v racionalizmu izgubil.

Vendar je mogoče, da krščanstvo preživi tudi moderni humanizem, kakor je preživelo antični helenizem. Kajti krščanstvo ni vezano na individualistično kulturo, ki tačas umira. Marveč je to prvotno vera reda in solidarnosti. Kakor resno mu pretita materializem in mehanizem modernega časa, je vendar njegov položaj močnejši, nego položaj kritičnega intelektualizma, ki v novih življenjskih razmerah ne more najti ne materialnega ne duševnega temelja; kajti ta intelektualizem spada h kulturi brezdelnega razreda, ki je praktično že izumrl.

Voliti nam tedaj ni med individualističnim humanizmom in kako obliko kolektivizma, marveč edinole med mehaničnim kolektivizmom in med duševnim kolektivizmom. Duševni individualizem je nesposoben, da bi obstal pred kolektivizmom in tipizacijo modernega življenja. Samo s povratkom k duševni solidarnosti si more moderna civilizacija znova pridobiti duševni princip, ki ga tako zelo potrebuje. Ni treba, da bi ta povratek pomenjal kulturno nazadovanje ali ponovno gmotno dekadenco, kakor mnogi mislijo. Polom stare civilizacije je bil moralen in materialen. Krščanstvo ne more in neče obnavljati materialnih razvalin. More pa duševni princip v socialnem življenju znova oživiti in s tem vrniti zapadni civilizaciji tisto stvariteljno silo, ki jo je, ko je postala zgolj svetna, izgubila.

Predanje in napredek

Večina ljudi, tudi izobraženih in vestnih, presoja, navadno nezavestno, napredek po tem, kar ravno odgovarja njihovim trenutnim duševnim potrebam in zahtevam, njihovim pričakovanjem in nadam, njihovim željam in hrepenenju — ne pa po stvarni vrednosti novega. Tudi pomen predanj se presoja s tega stališča. Še mnogo bolj so tej zmoti izpostavljene stranke, zveze, koncerni, občestvo v večji socialni celoti. Ne to, kar vzdržuje ali pospešuje dragoceni obstoj države, cerkve, človeštva, marveč ono, kar je priid posamezni skupini, se vrednoti kot nedotakljivo predanje ali kot očividna nova pridobitev. — Tej čustveni zmoti odgovarja na širši ploskvi druga, umska, metodolitična zmotva. Tu se skuša z brezposelnim, usodnim prizadevanjem izgovoriti h kakemu predanju ali napreduku oster: da ali ne, ker se hoče prodreti z nečim kot z gotovostjo, dasj o gotovosti ne more biti govora. Moderne duševne znanosti, tako tudi vzgojeslovje, mnogokrat sprejemlje verjetnosti precenjujejo v gotove umske dokaze ali dejstva in temu primerno postavljajo svoje zahteve, bedisi glede starega bodisi glede novega, ter tako ovirajo pravi napredek. Ta pa je vedno le tam in tedaj, ako skromna verjetnost ne prekoračuje zavestno svojih mej. Ta verjetnost ima drugače velik pomen na vseh popriščih znanja. Glavna naloga vseh znamenitosti in vseh metod je le ta, da se bore za priznanje teh čistih verjetnosti kot takih in proti temu, da bi se izdajale kot gotovost. Napredek je tudi spoznanje, da je bistveno novo na širnih poljih znanja v tem, da se postavljajo vedno nova vprašanja, ne pa v njihovi rešitvi. Kakšna vrsta novih in nad vse važnih vprašanj, raziskavanj možnosti, natančnih metod je bilo od Descartes-a do danes zasnovanih in izdelanih — delo brez katerega bi bil napredek v filozofiji nemogoč, da brez katerega ne bi bili obranili živega niti onega, kar smo podedovali. Toda kako malo je v primeri s temi mogočnimi metodičnimi pridobitvami zanesljivih rešitev ali celo trdnih, neovrgljivih sestavov... Tu se bo pač oglasil psihološki ugovor, da umik na gole verjetnosti izpodkopava raziskovalski pogum. Ta ugovor more veljati le za ljudi, ki meja človeškega znanja ne motre s smehljajem modreca, marveč z nebrzdanim pohlepom po sitosti. — Tako razpravlja o problemu napredka jezuit Dunin Borkowski v marčni številki »Stimmen der Zeit«.

Društvo sv. Vojteha v Trnavi

Kakor je vršila in vrši pri nas Mohorjeva družba veliko kulturno nalogo na polju verske, kulturne in gospodarske izobrazbe, tako nalogo vrši med slovaškim narodom »Spolok sv. Vojteha v Trnavi«.

Najstarejše slovaške knjige so bile tiskane v Trnavi in sicer že v 16. st. v tiskarni takratno univerze. L. 1793. se je tu ustanovila Slovaška učna bratovščina in je s tem postala Trnava središče slovaške književnosti in sploh kulturnega življenja Slovkov. Ta bratovščina je izdajala knjige v nakladi 500 komadov. Trgovska stran se toraj ni obnašala, pač pa so plemeniti buditelji izgubo vedno krili iz lastnih »skromnih« sredstev. Ko je ta »učna bratovščina« prenehala, je dedščino prevzel marljiv Humaljuk, ki je ustanovil »Literarny Spolok«. Usoda tega tudi ni bila boljša in finančne razmere so ga brzo pokopale.

Dolgo časa je potem ostal slovaški narod brez sveže duševne hrane. Šele leta 1850. je začel z izdajo novih slovaških knjig oče slovaške književnosti Radlinský. Bil je v eni osebi založnik, autor in nekolikratni redaktor knjig. Z njim se začne nova doba slovaške književnosti. Spoznal je, da noben založnik ni sam ob sebi finančno dovolj močan, inteligenca je bila preveč mlačna ali pa je celo prezirala založništvo, med široke mase pa radi gmotnih težko knjiga ni mogla. Da bi zainteresiral ljudi za književnost in jim omogočil nakup dobre, izobrazujoče knjige, je leta 1870. ustanovil današnji »Spolok sv. Vojteha«.

Član tega društva je mogel postati vsakdo, ki je plačal 20 kron. Da bi tudi najsiromašnejšim sinovom naroda omogočil pristop, je omogočil plačevanje članarine v desetih obrokih. Člani tega društva so dobivali letno tri do štiri knjige. Narod se je družbe oklenil in danes po šestdesetih letih ima društvo 80.000 članov. Ravno visoko število članstva omogoča danes izdajo slovaških knjig na stotisoče izvodov.

Število šest in pol milijona knjig, ki jih je društvo izdalo v 60 letih, je gotovo več kot časten rezultat dela omenjenega društva. S to svojo založniško metodo sijajno vrši kulturno misijo med slovaškim narodom in izpolnjuje deslo Radlinskega: Demokratizirati, popularizirati kulturo v vseh vrstah naroda, in versko, pravno in gmotno dvigniti naše ljudstvo. J. V. Majec.

Iz društvenega življenja

Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. V ponedeljek 19. maja točno ob 8 zvečer vaja mešanega zbora. Vsi in vse, nastop! — Odbor.

Obšni zbor Slovenske Matice za leto 1929 se bo vršil v društveni posvetovalnici v hiši Slovenske Matice, Kongresni trg 7 dne 3. junija t. l. ob 20 zvečer z dnevnim redom: 1. Poročilo društvenih funkcionarjev. 2. Volitve odbora (devet članov) in nadzorstva (tri člani). 3. Slučajnosti. Obšnega zbora se morejo udeležiti častni člani, pokrovitelji, ustanovniki in društveniki. — Odbor.

Prostovoljno gasilno društvo »Trbojec pri Kranju« priredi v nedeljo 18. maja — v slučaju slabega vremena 25. maja — ob 3 popoldne veliko vrtno veselico na rtu vrt. Alojzija Čebaška s srečolovom, šaljivo pošto in godbo. Vstopnina 3 Din Ker je čisti dobiček namenjen za kritje dolga — nove motorne brizgalne in za prepotrebne cevi — se predplačila hvaložno sprejemajo.

Maša zadušnica za pokojnega vel. župana, g.

dr. Frana Vodopivca

se bo brala v cerkvi Marijinega Oznanjenja v ponedeljek 19. t. m. ob 8 zjutraj.

Nogometna tekma Anglija : Avstrija

(Od našega posebnega poročevalca.)

Ko se je nekako pred mesecem dni v Ljubljani razširila vest, da pride angleška nogometna reprezentanca na kontinent, je to vzbudilo med našimi sportniki veliko zanimanje. Trenerji Ilirije g. Baru se je takoj prijavilo lepo število nogometišev za udeležbo pri tekmi Anglija : Avstrija, ki se je vršila 14. maja. Kot ponavadi ob takih prilikah se jih je precej skesalo. Vseeno je ostalo še za naše razmere in pa veliko razdaljo iz Ljubljane do Dunaja lepo število 15 udeležencev. Za vse je glavni urednik dunajskega športnega lista g. Müller rezerviral vstopnice, kajti brez njegovega posredovanja bi bilo nemogoče dobiti vstopnic. Ker so angleški nogometaši, ozir. angleška reprezentanca res evropska športna senzacija, se je odločilo tudi naše uredništvo, poslati k tej tekmi posebnega poročevalca. Večina ljubljanskih udeležencev je odpotovalo v terek s polnočnim brezovlakom. Vožnja do Dunaja je zelo prijetna in predvsem hitra. V zgodnjih jutranjih urah smo na potovanju imeli priliko, občudovati veliko podjetnost Avstrijcev. Izkoristila vsako najmanjšo vodo za proizvajanje elektrike. Povsod ob priložnih Mure so zgrajene majhne elektrarne, ki proizvajajo poceni elektriko. Tako smo prispeli okoli 8 zjutraj na Semmering, kjer nam je jutranje sonce osvetlilo vse krasote tega bajnega kraja. Na dunajskem kolodvoru nas je pričakoval nadzve ljubezni vodnik g. Miesz, ki nam je bil tudi ves dan nadzve prijazen in ljubezni vodnik. Vaš dopisnik se je podal v uredništvo »Sporttagblatt« na Fleischmarktplatzu, kjer ga je sprejel glavni urednik tega lista g. Müller, ki je bil zelo ljubezni in je razkazal našemu uredniku celo redakcijo in ga uvedel v vse skrivnosti, kako se izdaja športni časopis v splošno zadovoljstvo čitateljev. To ravno ni lahko, če se pomisli, kako različnih naziranj so sportniki, in da hoče imeti vsak svoj prav.

Pri ogledovanju Dunaja nas je seveda popeljal g. Miesz predvsem v grobnico kapucinske cerkve, kjer gorijo ob krstah pokojnih vladarjev še vedno sveče in je videti sem in tja tudi sopek cvetlic. Vse drugačno razpoloženje do bivših vladarjev se je po pokazalo popoldne na igrišču. Na najbolj prometnih cestah so na križiščih napravljene črte in samo med temi črtami smeš preko ceste. Za to nadzve koristno policijsko naredbo so hudomušni Dunajčani kmalu iznašli šalo. Drujače pa Dunaj ni več tisto mesto kot je bilo, zlasti pa glede cen ne.

Pred tekmo

Po neodločnem rezultatu, ki so ga Angleži dosegli v nedeljo proti Nemčiji, so prorokovali skoro vsi listi več ali manj očitno zmago Avstrijcev. Zmagovalnemu moštvu je poklonila trdka Tungeram krasen srebrn, pozlačen pokal, visok 57 cm in težak tri in pol kg. Tako lepega pokala še nismo videli, zato si ga menda tudi ni osvojila nobena reprezentanca. Po Dunaju so krožili razni hudomušni izreki raznih igralcev, ki so nastopili. Najzanimivejši je krilca Lueta, ki je rekel, da je »tako miren, da sliši šklopotanje lastnih zob«. Še zanimivejšo izjavo je podal drugi krilec Klima. Rekel je, da se boji, da se v slučaju avstrijske zmage Angleži ne bodo zgovarjali na nenavadno brano in dunajsko »klimo«. Ker je velik naval na vstopnice in so vstopnice že razprodane tri tedne pred pričetkom tekme, delajo izvrstne kupčije razni elementi, ki prodajajo tudi ponarejene vstopnice. Zvezni kapetan Hugo Meisl je rekel, da se samo boji, da mu niso ti prekupčevalci prodali sjevoje lastne karte. Eden izmed prekupčevalcev kart je vzhidnil tik pred tekmo, da so s kupčijo zelo zadovoljni. Na razpolago da ima samo še dve ponarejeni karti in še ti dve sta rezervirani za gospode šefe. No, med takimi šalami je prišel končno čas za odhod na igrišče. Pot nas je vodila mimo kolosalne zgradbe mestne občine. Ob tej zgradbi smo se z električno železnico vozili nič manj kot sedem minut, tako da si lahko predstavljajo naši čitalci, kako ogromna je zgradba. Pred samim vhom na igrišče je bilo na stotine prodajalcev vsakovrstnih stvari, celo vžigalice si si lahko kupil. Na ta način se siromašni Dunajčani preživljajo. Posebnost Hohewarte so pa menda cel štiri kislih kumaric, ki so brzkone namenjene za pomirjenje razburjenih sportnih duhov.

Hohe Warte

Kakšna je Hohe Warte, si lahko zamislimo, če si predstavljamo stadion, samo s to razliko, da je stadion večji kakor Hohewarte. Vse trgovine in tovarne so ustavile obratovanje ob 4, najkasneje ob 5. Ko smo prispeli ob 4 na igrišče, so bila stojišča že skoro zasedena, le srečnim posestnikom tribunskih sedežev se ni mudilo. Vendar, predno je zasedlo svoje prostore vseh 61.000 gledalcev, je trajalo dobri dve uri. Vendar je bilo ta dan na Hohewarte gotovo 65.000 gledalcev z onimi, ki so preskočili zelo visoko ograjo. To število gledalcev je policija dovolila. Rada tega omejenega števila gledalcev je tako cvetelo že preje omenjeno prekupčevanje vstopnic. Okoli sto civilnih policistov je skušalo zatreti to nesramno prekupčevanje, kajti bil sem priča, ko je nek tak element zahteval od mene za vstopnico, katere seveda nisem rabil, ker sem jo imel, 50 šilingov. In videl sem, kako jo je za to vsoto tudi prodal. Da je bilo ustrezno tudi onim sportnikom, ki niso bili tako srečni, da bi imeli vstopnico, so imeli vsi večji dunajski listi v svojih izloženih oknih zvočnike. Tako so vsaj slišali potek igre tudi ostali, ki niso bili na Hohewarte. Potom radia je tekmo prenašal profesor Schmieger. Igra je prikazoval v tako šaljivem in duhovitem tempu, da je navdušil stotisoče. Danes velja Schmieger v Evropi za enega najboljših predvajalcev nogom. tekem. Pričetek igre se je precej zakasnil, kajti napovedani slavnostni gostje, predsednik republike, zvezni kancler, niso prišli pravočasno, tako da se je igra pričela pred njihovim prihodom. Angleško reprezentanco je pri vstopu na igrišče pozdravila godba z njihovo državno himno, ki so jo desetisoči Dunajčanov viharno pozdravili. Takoj za njimi so prispeli na igrišče avstrijski igralci. Po občajnem fotografiranju moštev je dal holandski sodnik Muttera znak za pričetek igre. Ko se je igralo že kakih sedem do osem minut, so prišli slavnostni gostje. V čast teh je godba zaigrala novo avstrijsko himno, ki je po akordih enaka stari cesarski himni. V tem trenutku pa je bilo stišati samo »Pfu« klice. Dunajčani so izživljali lastno himno. Nato se je igra nadaljevala.

Angleški način igre

Igra sama nas je zelo presenetila, kajti po časopisnih vesteh je bilo pričakovati s strani avstrijskih igralcev vse drugačno igranje. Dunajčani pa, razven dobre obrambe, niso pokazali prav ničesar. Avstrijska reprezentanca krilcev sploh ni imela. Kajti vsi trije so imeli polne roke dela v obrambi. Kaj se to pravi za avstrijsko krilsko

vrsto, ki je znana ravno radi tega, ker sijajno zalaga napadalce z uporabljivimi žogami, si lahko predstavljamo. Žoge, ki jih je dobil napad, so prišle iz obrambe. Razven par prodorov posameznih napadalnih igralcev niso tudi slavni kanoni Nausch, Gschweidl, Horvath pokazali prav ničesar. O kakem kombiniranju sploh ni bilo govora. Edini, ki je res pokazal svojo formo, je bil vratar Hiden. Drugače so pa Avstrijci samo branili. Angleži so svoj sloves v pogledu tehnične in taktične igre docela potrdili. Igralci angleške reprezentance so tehnično tako izpopolnjeni, da je težko zamisliti kaj boljšega. Splošno se je pričakovalo, da bodo Angleži pokazali šablonsko kombinacijsko igranje. Take igre pa Angleži ne goje. Vsaj reprezentanca je ni pokazala. Kombinira samo še krilca vrsta, v napadu se pa igra samo na prodore. Sem in tja se je oddala žoga prosto stoječemu krilnemu igralcu, ki pa tudi ni centralni, pač pa streljal na gol. Vsekar je ta način igre veliko bolj koristen. Vidi se pa, da tega sistema Angleži še ne goje dolgo, kajti za tako igro so predvsem potrebni sigurni strelci. Teh pa vsaj, kolikor smo pri tej igri videli, Angleži nimajo. Kajti, da se je malo boljše streljalo, bi doživela avstrijska reprezentanca katastrofalen poraz. Najbolj nas je zadržala igra z glavo. Žoga je prišla od branilca preko krilcev do napadalcev v nasprotni 16metrovski prostor, ne da bi padla na tla, in avstrijski igralci so samo gledali. Že ta igra z glavo je bila spornost užitek prve vrste. Edino, kar nas je presenetilo s strani Angležev, je njih ostra igra. Pri igri uporabljajo svojo fizično moč. Take igre pri nas nismo vajeni. Drugače so pa igrali fair. Doseženi rezultat 0 : 0 nikakor ne odgovarja poteku igre.

Zanimive so pa kritike skro vsih avstrijskih časopisov. Rezultat 0 : 0 skušajo prikazati kot nekakšen uspeh avstrijskega nogometa. Ravno te kritike so zelo poučne za naše razmere, kajti pri nas se pri vsaki priliki zapostavlja domače moštvo in na vse pretege hvale tuje. Avstrijci so pa v svojih kritikah šli tako daleč, da trdijo, da avstrijski nogomet ne zaostaja za angleškim. Učenci da so dosegli učiteljev Med tem so pa Angleži na igrišču z Avstrijci delali, kar so hoteli. Tekma Anglija : Avstrija je nudila približno tako sliko, kakor če bi se pri nas srečalo kako prvorazredno moštvo s kalcim drugorazrednim. Brez dvoma so Angleži še vedno mojstri v tej panogi sporta.

65.000 gledalcev!

Kako ogromen je bil naval na Hohe Warte, dokazuje dejstvo, da so bili obiskovalci tekme se ob 10 na igrišču, ker niso mogli radi preveč polnih ulic naprej. Pred igriščem samim je ogromen prostor za avtomobile. Za to tekmo je bil pa ta prostor veliko premanjen. Kajti več kot 60% avtomobilov in motorjev je čakalo več kot dve uri po končani tekmi na prostor, da so zamogli odpeljati v mesto. V tem oziru leži Hohe Warte zelo nesrečno. K tej tekmi je prišel poseben vlak z 1200 gledalci iz Italije, vsi vlaki iz Češke, Nemčije in Madjarske so pa imeli posebne vagone. Vsi obiskovalci te tekme, ki niso gledali tekme z avstrijskega stališča (Avstrijci so računali z zmago nad Angleži), so bili deležni redkega sportnega užitka.

Službene objave LNP

Iz seje poslovnega odbora 14. maja 1930.

Nedeljski program: Na igrišču ASK Primorja: ob 14 prvensivna tekma SK Slovan : SK Grafika. Stranski sodnik gg. Skalar Josip in Kunc Viktor. Ob 15.45 A team podsvaže B teamu. Ob 17.30 ASK Primorje : SK Železničar, Maribor. — Službujoči odbornik g. Kačar. Rediteljstvo (8 starijših rediteljev) postavi ASK Primorje. Blagajno ima podsvaževni blagajnik g. Setina. Ker so nekateri igralci SK Ilirije zadržani, se jih ni nominiralo v team ter se radi tega proti SK železničarju postavi komplet Primorje.

Na predlog podsvaževnega kapetana se odreja v teame sledeči igralci, da se zamore presoditi, v kakšni kondiciji se nahajajo radi sestave podsvaževne reprezentance:

A team: Urbančič, Strehovec—Bergles, Pogacnik—Varšek—Unterreiter, Rihar I. (vsi Ilirija), Bertoneelj—Priveršek—Najzar (vsi ISSK Maribor), Pfeifer Mirko (SK Celje). Rezerve: Burja, Košak, Volkar (vsi Ilirija).

B team: Erman (Svoboda), Sernee (Hermes)—Prešern (Sv.), Košenina (H.), Fleišer—Zemljak II, Janežič—Slamberger (vsi Sv.), Svetič—Mokorel (oba H.)—Osebek (Sv.). Rezerve: Logar (Jadran), Makovec (Sv.) in Zalokar (H.).

Vsak igrač mora prinesiti s seboj celokupno opremo razen majice in hlače. Slačilnica za A team je v garderobi SK Ilirije, ki dostavi tudi drese, slačilnica za B team je v garderobi SK Svobode v Šiški, ki dostavi svoje drese. Igralci morajo biti v garderobi najkasneje ob 15.

Proti igralcem, ki ne bi nastopili, se bo najstrože postopalo. Le najtežnješi razlogi, ki bi zamogli opravičiti nastop naj se javijo najkasneje do petka 16. maja do 19 pri I. podpredsedniku g. Stanko, palača Delavske zbornice.

Lahkoatletski meeting za prvenstvo kluba priredi danes popoldne SK Ilirija. V sekciji deluje letos član kluba g. Dobrovšek, absolvent berlinske visoke šole za telesno kulturo in bo današnji meeting gotovo pokazal sadove njegovega dela; zlasti je pričakovati dobrih rezultatov v metih in tekih na srednje proge. Program obsega: teke 100, 400, 800 in 5000 metrov, skoke v vis, dalj in troskok in mete diska, krogle, kopja in kladiva; poleg tega so na programu še juniorske točke: tek 60 m, skok v vis in dalj in met krogle. Meeting prične ob pol 15. Vstop prost.

SK Ilirija, lahkoatletska sekcija. Prosim vse atlete, ki startajo na današnji prireditvi, da pridejo v garderobo najkasneje do 14.

Dodatno k razpisu motokolesarskih dirk Sportnega društva na Vrhniki, ki se vršče v nedeljo 18. maja na Vrhniki, se sporoča: Proga za motoklasično dirko Vrhnika—Drenov grič—Vrhnika ostane ista, kot je bila razpisana, bo pa znatno popravljena. — Vse dirke se vozijo solo v enominutnem presledku. Prijavni rok se pa izrečno podaljša do 12.18. maja v roke g. predsednika. — Darila in kolajne, ki si jih priborijo zmagovalci, se jim razdelijo ob zaključku sezone ob priliki posebne prireditve. Prvaki dobijo za spreved skozi trg krasne vence vrhnikiški-dam. V slučaju zelo slabega vremena se celokupna prireditve preloži na prihodnjo nedeljo, dne 25. maja. Vsi slovenski sportniki se vladno vabijo, da ta dan posetijo Vrhniko!

Državni proračun za leto 1930-31

(Konec.)

II. DRŽAVNI DOHODKI

Povečane so skoraj vse vrste državnih dohodkov in sicer znašajo:

splošni neposredni davki Din 1.630.000.000 (povečanje Din 87 milijonov);

davek na poslovni promet in vojaška taksa Din 281.000.000 (povečanje davek na poslovni promet za 60 milijonov Din);

takse Din 1.245.200.000 (povečanje 45.700.000 Din);

carine Din 1.564.362.000 (povečanje dmarjev 89.752.000);

dohodki monopolov Din 1.816.500.190 (povečanje Din 19.775.315);

vojna odškodnina iz Nemčije Din 426.086.000 (povečanje Din 263.726.000).

Dohodki davčnih zaostankov 100 milijonov Din, trosarina 903 milijonov Din so isti ko lani.

Dohodki iz državnega gospodarstva v znesku Din 428.445.256 so za Din 32.144.368 manjši ko lani.

Nižji so dohodki gospodarskih podjetij in ustanov v resoru ministrstva financ (državna posredstva Belje in Topolovec), trgovine in industrije, šum in rudnikov, višji pa dohodki iz resora gradbenega ministrstva, prometa in prosvetnega ministrstva.

Razni dohodki znašajo Din 139.968.107, so za 25.105.096 Din višji ko lani.

III. DRŽAVNA GOSPODARSKA PODJETJA

1. Državna tiskarna v Belgradu izkazuje prebitok Din 2.901.737 (lani le 1.852.995 Din).

2. Državna tiskarna v Cetinju izkazuje prebitok Din 3531 (lani Din 77.715).

3. Državna tiskarna v Sarajevu izkazuje prebitok Din 947.722 (lani Din 1.196.852).

4. Tovarna sladkorja na Čukarici izkazuje prebitok Din 10.070.281 (lani Din 9.291.173).

5. Poštna liranilnica v Belgradu izkazuje prebitok Din 54.559.875 (lani Din 51.592.668).

6. Državne železnice izkazuje prebitok D.

Gastilničarski štrajk proti pivu — preložen. Gastilničarji, vneljeni v mariborski in ljubljanski Zvezi gostilničarjev, so svoj prvotno nameravani trodnevni bojkot glede točenja piva radi nenadnih tehničnih ovir preložili od 18-20 t. m. na poznejši čas.

Prijave za odmero družbinske davka. Konec tek. mes. poteče rok za vlaganje prijav za odmero družbinske davka. Družbe so po zakonu dolžne vložiti prijavo v petih mesecih po preteku poslovnega leta, najkasneje pa v 15 dneh po glavnem zboru, na katerem so bili odobreni končni računi.

Azbest v Črni pri Kamniku. Kakor piše ing. A. Götting v zagrebem »Morgenblatt«, so bila v dolini Črne pri Kamniku odkrita znatna ležišča najboljšega azbesta.

Svarilo pred inseriranjem v inozemske adrese. Trgovcem, industrijem in obrtnikom pošiljajo mnoge, zlasti nemške založbe adresarjev vabila za inseriranje. Spretno sestavljenim ponudbam nasodajo mnoge domače tiskarne in podpisujejo inseratno naročilo mnogokrat celo v prepričanju, da bo objava brezplačna. Sele ob prejemu računa uvidijo, kako so naselili. Zato opozarjamo vse, da se pred naročbo inseratov v inozemske adresarje informirajo o slovesu založbe in da so si predvsem na jasnem glede plačilnih pogojev, naročb brez točnih plačilnih pogojev ni podpisati.

Odvetniška zbornica v Ljubljani opozarja vse gg. člane, da bo v času od 31. maja do 3. junija 1930 na Dunaju mednarodni kongres za zaščito upnikov. Na tem kongresu bodo sodelovali najuglednejši strokovnjaki poedinih držav, ki bodo referirali o vseh važnejših vprašanjih, ki se nanašajo na mednarodno zaščito upnikov; osobito se bodo pa obravnavala vprašanja iz stečajnega postopka in iz poravnalnega postopanja izven stečaja. Gg. člani, ki se nameravajo udeležiti tega kongresa, naj javijo to zbornici.

Borza

Dne 16. maja 1930.

DENAR

Dviganje tečajev na naših deviznih tržiščih se je deloma ustavilo. Zato so kupci rezervirani in promet je slab; do zaključkov je prišlo le v devizah Berlin, Curih in Newyork, v katerih je tudi intervenirala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaj.) Amsterdam 2278.50 blago, Berlin 1350.75—1353.75 (1352.25), Bruselj 790.96 bl., Budimpešta 989.87 bl., Curih 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 798.91 bl., London 275.46 bl., Newyork 56.465—56.665 (56.565), Pariz 222.37 bl., Praga 167.90 bl., Trst 297.18 bl.

Zagreb. Amsterdam 2278.50 bl., Budimpešta 988.37—991.37, Berlin 1350.75—1353.75, Bruselj 790.96 bl., Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 797.21—800.21, London 275.86, Newyork 56.465—56.665, kabel 56.575—56.775, Pariz 221.37—223.37, Praga 800.21, London 275.06—275.86, Newyork ček 56.465 do 56.665, kabel 56.575—56.775, Pariz 221.37, do 223.37, Praga 167.50—168.30, Trst 296.067—298.067. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal 9.76 milij. Din.

Belgrad. Berlin 1350.75—1353.75, Budimpešta 988.37—991.37, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 797.45—800.45, London 275.06—275.86, Newyork 56.465—56.665, Pariz 221.37—223.37, Praga 167.50—168.30, Milan 296.— do 298.—.

Curih. Belgrad 9.125, Amsterdam 207.95, Ate-ne 6.70, Berlin 123.38, Bruselj 72.15, Budimpešta 90.85, Bukarest 3.07, Carigrad 2.45, Dunaj 72.92, London 25.1875, Madrid 63.25, Newyork 517.15, Pariz 20.295, Praga 15.325, Sofija 3.745, Trst 27.1175, Varšava 58.—, Kopenhagen 138.35, Stockholm 138.65, Oslo 138.35, Helsingfors 13.—.

VREDNOSTNI PAPIRI

Tendenco za vojno škodo je bila slabša in je tečaj popustil. V promptnem blagu sploh ni pri-

Nedeljski sport v Mariboru

Ob 10 predpoldne na igrišču I. S. S. K. Maribor: prvenstvene tekme mladine I. S. S. K. Maribor: S. K. Rapid. Sodnik gosp. Mazi.

Ob 10 predpoldne na igrišču S. K. Rapid: prijateljska tekma S. K. Olimp (Celje) : S. K. Svoboda. Sodnik gosp. Fišer.

Ob 15 na igrišču S. K. Rapid: prijateljska tekma rezerve I. S. S. K. Maribor: S. K. Rapid. Sodnik gosp. Marinčič.

Ob 16.30 na igrišču S. K. Rapid: mednarodna tekma G. A. K. (Gradec) : S. K. Rapid. Sodnik g. Frankl.

95.291.795 (lani Din 86.375.919).

7. Državna razredna loterija izkazuje prebitok Din 29.865.050 (lani brez prebitka).

8. Direkcija svilarstva v Novem Sadu izkazuje prebitok Din 6.821.155 (lani 6.855.835 Din).

9. Državni kmetijski zaklad kot nova institucija znaša Din 76.736.185 in je namenjen v sledeče svrhe:

zgradba kmetijske fakultete v Belgradu in Zagrebu 10 milijonov Din;

za združena skladišča in produktivne zadruge 10 milijonov Din;

za nabavo semen 8 milijonov Din;

za nabavo plemenjakov 8 milijonov Din;

za žrebčarne 6.578.532 Din;

za zemljišča in stavbe v svrhu racionalizacije konjerejskih in živinorejskih zavodov Din 4 milijone;

za ureditev državnih in banovinskih posestev 3 milijone Din;

za naseljevanje po agrarni reformi 3 milijone Din;

za povzdigo ribarstva, čebelarstva, svilarstva 3 milijone Din;

za okrajne drevesnice, za tečaje, za razstave, uničevanje uši na slivah, za manjše melioracije po 2 milijona Din, skupaj 10 milijonov din, ostanek za razne druge kmetijske svrhe.

10. Državna hipotekarna banka izkazuje prebitok Din 17.500.000 (lani Din 16.770.000).

1. Državni rudniki izkazuje prebitok Din 66 milijonov (lani 66.566.751 Din). Dohodki rudnika v Velenju so proračunani z Din 18.900.308 (lani 12 milijonov Din), rudnika v Zabukovci z Din 7.500.000 (lani Din 7.530.000).

12. Državne šume izkazuje prebitka Din 45.528.959 (lani 47.607.834 Din). Šume verskega fonda v Sloveniji izkazuje dohodkov 7.422.145 dinarjev.

13. Ostale ustanove v resoru kmetijskega ministrstva in ministrstva socialne politike in narodnega zdravja izkazuje primanjkljaje, kateri se krijejo z državno dotacijo.

šlo do prometa. Dolarski papirji so ostali v glavnem neizpremenjeni kakor tudi bančni papirji. V industrijskih papirjih zagrebška borza sploh ne beleži prometa.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 97 bl., 7% Bler. pos. 85 bl., Celjska pos. 100 den., Ljublj. kred. 120 den., Praštediona 905 den., Kred. zavod 170 den., Veve 132 den., Stavbna 40 den., Šešir 105 den., Ruše 270 do 280.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 87.50—87.75 (87.75); agrari 54.50 d.; vojna škoda ar. 426.50, 427 (427) kasa 426.50—427 (427), 6. 426.50—427 (428), 427.50, 427), 12. 428—430.; 8% Bler. pos. 96—96.50; 7% Bler. pos. 84.25—84.75, 7% pos. Drž. hip. banke 84.75 b. — Bančne delnice: Ravna gora 75 d.; Hrvatska 50 d.; Katoliška 34—38; Poljo 58—59 (58); Kreditna 96—100; Union 196—198; Jugo 78.50—79 (79); Lj. kr. 120 d.; Medjunar. 60 d.; Narodna 8.550 b.; Obrtna 36 d.; Traded, 155—167.50; Srbska 178—182 (180); Zemaljska 145—149. — Industrijske delnice: Nar. šum. 21 d.; Guttman 165, 173; Slaveks 70 d.; Slavonija 200 d.; Naštee 140 b.; Danica 111, 114; Pivara Sar. 145 d.; Drava 273 d.; Sečerana Osijek 365—370; Sečerana Bečkerek 992 d.; Split cement 600 d.; Nar. ml. 20 d.; Osj. ljev. 170 d.; Brod. vag. 112 d.; Union 120, 150; Veve 125 d.; Isis 32 d.; Ragusa 440 d.; Jadr. plovl. 508 d.; Trboveljska 436—445.

Belgrad. Narodna banka 8330—8400, agrari 54, vojna škoda 434.50—435, za maj 435.50—436, 7% Bler. pos. 88.50, 7% pos. Drž. hip. banke 85.25 do 86.

Dunaj. Don. sav. jadr. 93.95, Wiener Bankverein 18.30, Creditanstalt 51.—, Escompteges 170, Union 24.50, Guttman 20.75, Alpine 29.90, Trbovelj. 54.75, Kranj. ind. 38.10, Prager Eisen 382.—, Leykam 5.—, Rima Murany 89.40.

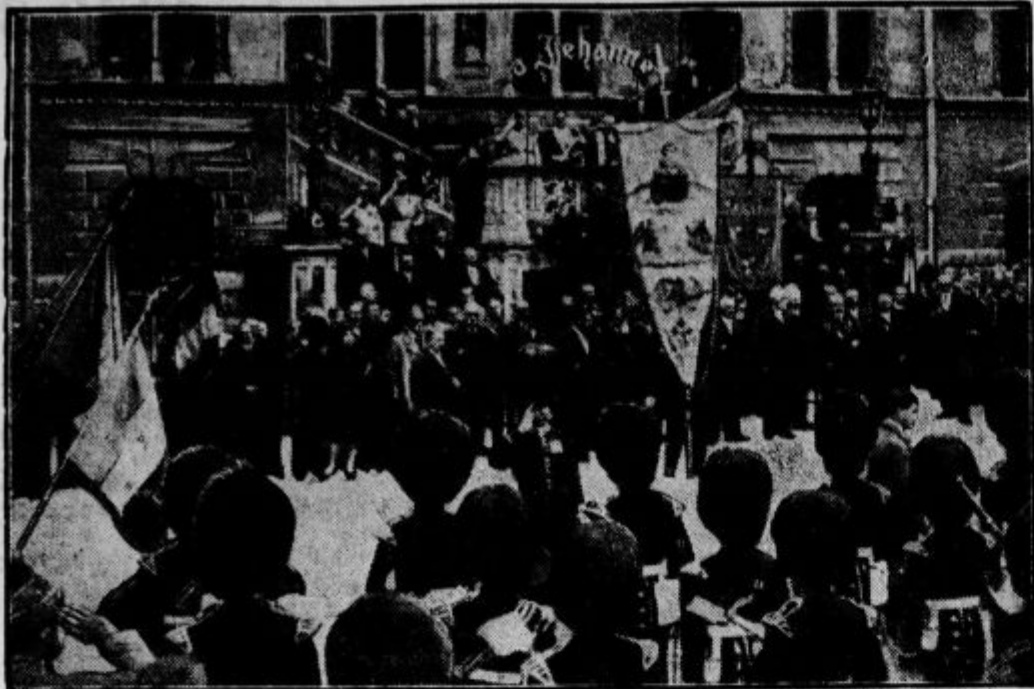
Les

Na ljubljanski borzi sta bila zaključena dva vagona hrastovih frizov. Tendenco neizpremenjeno mlačna.

Povpraševanje je za 200 kom. desk sir. buk. 40 mm 2.70 m 15—30 cm, nadalje za 400 kom. jelovih, smrekovih plohov 40 mm 2.70 m 15—30 cm.

Žito

Tendenco se je danes znatno uvrstila. Chicago je prinesel zaporedoma porast cene pšenice ter čvrsto, oz. stalno tendenco. Pri nas je bilo pa največ zanimanja, kakor tudi izdaleka največ prometa v koruzi, za katero se čedalje bolj imenuje notacije vse do avgusta. A tudi pšenica je sledila ameriškemug zgledu ter so morali reflektanti pristati na višje zahteve prodajalcev.

Francija proslavlja Devico Orleansko. V spomin na dan, ko je pred 500 leti Jeanne d'Arc junaška Devica Orleanska, padla v roke Angležev, so po vsej Franciji priredili spominske svečanosti. Na naši sliki vidimo proslavo pred mestno hišo v Orleansu, kamor je prišlo tudi odposlanstvo angleške garde — kot zastopnik naroda, ki je danes proslavljano svetnico nekoč sežgal kot čarovnico.

Henry Ford - šolnik

Henry Ford je ustanovil »vzorno« šolo in določil za ustanovitev cele vrste takih šol sto milijonov dolarjev. Namen šole je, da vzgoji bodočo generacijo za vzorne konsumente, za zanesljive kupce industrijskih izdelkov. Ford hoče producirati ne samo blago, ampak tudi kupca. Proizvajati in vporabljeni... samo za to je človek na svetu... nova Fordova šola ga bo za to »vsposobil«.

Kaj se zahteva v prvi vrsti od dobrega kupca? — Denar. — Učenec se mora torej v prvi vrsti učiti delati in za svoje delo zahtevati denar. Učenci v Fordovi šoli ne plačujejo nobene šolnine, oni sami so plačani za to, da hodijo v šolo. Dvanajst- do sedemnajstletni dečki dobivajo na dan po 96 dinarjev, ki si jih zaslužijo s produktivnim šolskim delom. Z enim delom tega denarja morajo plačati oskrbo v šoli, z ostalim pa lahko svobodno razpolagajo. Kako morejo ta presežek najkoristneje vporabiti, to je eden najvažnejših učnih predmetov Fordove šole.

Učenje literature, umetnosti, jezikov, glasbe — take »nepotrebosti«, s katerimi se diči človeška duša, so v Fordovi šoli prepovedane. Poučuje se samo priprava tega, kar je za vzdrževanje življenja nujno potrebno. V prvi poskusni šoli imajo samo podeželsko mladino, pozneje pa bodo poskušali tudi z mestno mladino. V Fordovi šoli ni nobenega učnega načrta, nobenih šolskih sob, komaj najdeš kako knjigo. V Fordovi šoli se učenec uči, kako ostane sveže umit, sit, zdrav in delaven. Kdo je bil Shakespeare, tega Fordovemu učencu ni treba znati, Ford ne vzgaja učenjakov. Edini »znanstveni« učitelj zlobna vsake tri tedne enkrat šolsko mladino skupaj in ji vblja v glavo najprimitivnejšo učnost državnih ljudskih šol. Za sport v tej šoli ni mesta, kdor telesno dela, ne potrebuje nobenega telesnega sporta. Učenci so razdeljeni v male skupine z voditeljem na čelu, ki ga morajo vsi brezpogojno ubogati. Zakaj pokorščina je prva dolžnost državljan. V ravni vrsti stoje učenci, postelje, omare, krožniki, avtomobili, drevesa, krave, kokoši, prašiči.

Posebno je Fordu na srcu, da bi navedil ameriško mladino na odmerjen želodec. To bi v bodoče prihranilo kuhanje finih jedil in pripravilo pot za idealno Fordovo skupno kuhinjo. Ford jemlje svoj lasten želodec kot vzorec za bodoči želodec, ki ga želi ustvariti, on meri vse želodce po enem kopitu. Seveda v Fordovi šoli ni nobenega alkohola, nobenega tobaka, ni pa tudi nobenih začimb, celo sol samo v neznatni meri in nikdar ne sme na mizi stati solnica. Sladkor je prepovedan in naravnost fanatično se Ford upira jediti, ki

bi bila sestavljena iz mesa in krompirja. Ali meso pri enem obedu, krompir pri drugem obedu, nikdar pa ne mešano. Čaj, kava, kakao so po Fordovem mnenju zla, ki vzbujajo najbolj pregrešna čustva. Vse dobro pa vsebuje surova solata, katere ne manjka pri nobenem obedu. Za zajtek je mleko s pečenim jabolkom, s tem v želodcu delajo mladiči na svežem zraku do obeda, ki sestoji iz solate, zelenega sočivja, mleka in kruha. Večerja: surova solata in mleko.

Pravijo, da Fordovi učenci, privajeni na to hrano, sčasoma ne morejo prenesti nobene druge hrane več, in da jim takoj postane slabo, če so kdaj slučajno v gosteh pri kakih družini. Vodstvo Fordove šole sklepa iz tega,

Polkovnik Pablo Sidar, poveljnik mehiške letalske čete, je pri poskusu, da bi preletel 8000 km dolgo progo Mehiko—Buenos Aires, padel v morje in s svojim spremljevalcem vred utonil. Sidar je bil najboljši mehiški letalec.

kako pogubna je navadna meščanska kuhinja, pametni ljudje pa pravijo, da so si ubogi učenci v Fordovi šoli temeljito pokvarili želodec.

V Fordovi šoli ne vidiš ženskega krila. Imajo pač hišnega očeta, ne pa hišne matere. Sam bodi mož: kuhaj, peri, likaj, šivaj! Kadar ni šole, smejo učenci obiskati svoje znanke. Če pa nameravajo iti v hišo, kjer je kaka mlada deklica, so dolžni, da to sporoče šolskemu vodstvu; ime deklice nato skrbno zapisejo v knjigo.

Fordova tovarna za ameriške puritance je stara šele dve leti. Ali bodo motorji tekli ali bodo ti vzgojni vozovi, ki naj bi pripeljali Američana do popolnosti, sramotno obležali v cestnem jarku? Gornje poročilo vsebuje samo dejstva. Bravcu pa prepuščamo, da presodi novi vzgojni načrt: ali je v tej blaznosti vendarle metoda ali je ta metoda blaznost?

Otroška knjižnica v Pragi

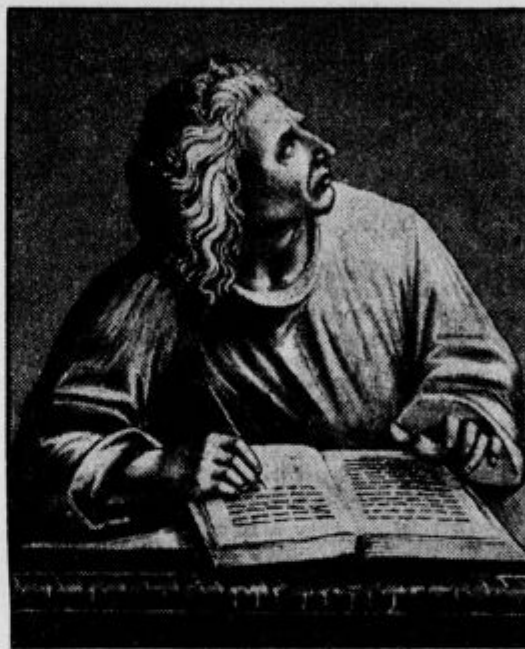
Te dni so v Pragi pri Osrednji mestni knjižnici otvorili novo, veliko otroško knjižnico, ki je določena samo za mlade čitatelje.

Otroška knjižnica v Pragi je urejena, kakor nobena druga slična knjižnica v Evropi. Radi tega je edina svoje vrste. Pred vhodom v čitalnico je velika garderoba, kjer je mogoče odložiti obleko, umiti roke in se napiti vode iz vodovoda, ki je napravljen tako, da teče voda v šibkem curku naravnost v usta, kakor n. pr. pri ljubljanskem Okrožnem uradu. Čitalnica je opremljena z majhnimi okroglimi mizicami, okrog katerih so temni stoli, ki so pa napravljeni tako, da se lahko dvignejo ali pa spuste.

Ob stenah so police s knjigami. Knjige so uvrščene tako, da jih mali čitatelji lahko sami vzamejo z nižjih polic, dočim so knjige za odrasle otroke na višjih policah. V knjižnici je na razpolago tudi mnogo otroških listov.

Najdbe v Agrigentu

Slučaj, ki je v znanosti že pogosto privedel do važnih odkritij, je tudi pri izkopavanjih v Agrigentu na Siciliji spravljen na dan najdbe, katerih niso na ravnini, poraščeni z mandeljevimi drevesi med svetiščem Dioskurov in takozvano grško kotlino nikdar slutili. Šele leta 1927. je voditelj izkopavanja Pirro Marconi za poskušajo ukazal kopati na nekaterih točkah ravnine. Pri teh poskusnih izkopavanjih so našli na pravokotno stavbo in ko so kopali dalje, so spravili na dan dva najbolj redkih velikih oltarjev, katerih eden je bil okrogel, drugi pa štirioglat. Najprej so mislili, da sta ta dva oltarja stala osamljena in bila kvečjemu obdana z zidom ter so hoteli prostor okrasiti z drevesi. Ko so pa kopali jame za drevesa, so našli na tretji oltar in to je dalo povod, da so začeli sistematično izkopavati. Pričeli so leta 1928. in nadaljevali leta 1929. ter našli pri tem nenavadno veliko število oltarjev vseh vrst in oblik. Med prostorom, kjer so našli prva dva oltarja in med takozvano grško kotlino, so našli na temelje dveh poslopij. Prvo poslopje je obstajalo iz dveh prostorov, pred dvora in še tretjega prostora z dvema oltarjema. V zapadnem delu drugega poslopja pa so našli velik, okrogel oltar z votlino v sredi, v kateri je bilo več kipov, večinoma ženskih. Pri letošnjih izkopavanjih so našli na temelje templja, ki je bil po sodbi strokovnjakov zgrajen v šestem stoletju pred Kristusovim rojstvom. Našli so tudi izredno veliko raznih umetnin: male vaze, ženske kipe in glavice, razne bronaste in steklene predmete iz Orienta, ki so jih ljudje darovali bogovom.

Publius Maro Vergil, slavni rimski pesnik, čigar 2000 letnico rojstva slovesno obhaja posebno njegova ožja domovina Italija, pa tudi ves kulturni svet. Slika je izrezek iz neke skupine, ki jo je narisal Luca Signorelli (1441—1523).

„Divji osli“

Pred kratkim so v White Bearu (Minnesota) ustanovili »Klub divjih oslov«. Namen tega značilnega društva je: »Rigati za dostojno postopanje z ameriški farmarji«. Zvezni senator Moses iz New Hamshira je nedavno označil neodvisne republikance za divje osle, ker zelo odločno nastopajo za zahteve svojih volivcev, ki so po večini farmarji, in se tedaj centralnemu vodstvu republikanske stranke ne pokoravajo vedno. V zahvalo za ta lep primek je klub »sinov divjih oslov« sklenil imenovati senatorja Mosesa za vrhovnega oslovskega gonjača. Društveni znak je značilen za njegove hvalevredne cilje. Kaže osla, ki z obema zadnjima nogama krepko udarja proti nečemu, ki predstavlja zadnje plat od vseh klubovih članov »visoko cenjenega« senatorja Mosesa. Društvo se zelo hitro širi med farmarji in bo senator Moses svojo nepremišljeno besedo enkrat še zelo obžaloval.

— PEGE —
odstrani takoj in brez sledu „Creme Orizol“
Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Zaloge: „Cosmochemia, Zagreb, Smetičkova 23. Telefon 49-“

Z mednarodnega evharističnega kongresa v Kartagini. Papežev legat kardinal Lepicier se razgovarja z o. Dellatrejem, ki že 40 let vodi izkopavanja v Kartagini.

Sistem nagrad v Rusiji

V Rusiji se zadnje čase opaža sistem podeljevanja nagrad v vseh mogočih strokah dela.

Začetek komunistične revolucije je bil v znaku ukinitve vseh činov, odlikovanj in privilegiranih položajev v službi. Toda ta sistem enakopravnosti in kontrole nižjega nad višjim se ni dolgo obdržal. Najprej so osnovali odbore v vojaških edinicah in so najprej ustanovili dvojno poveljstvo (politično in vojno), pozneje pa so v rdeči armadi uvedli samo eno poveljstvo. Ravno tako so napravili v drugih ustanovah in zlasti v tovarnah, kjer se je vpliv delavskih odborov bolj in bolj omejeval, dočim se je oblast upraviteljev tvornic bolj in bolj večala. Seveda so bili ti upravitelji izbrani iz vrst komunistov in so bili podrejeni sovjetskim oblastem tako v političnem kakor tudi v politično-gospodarskem oziru.

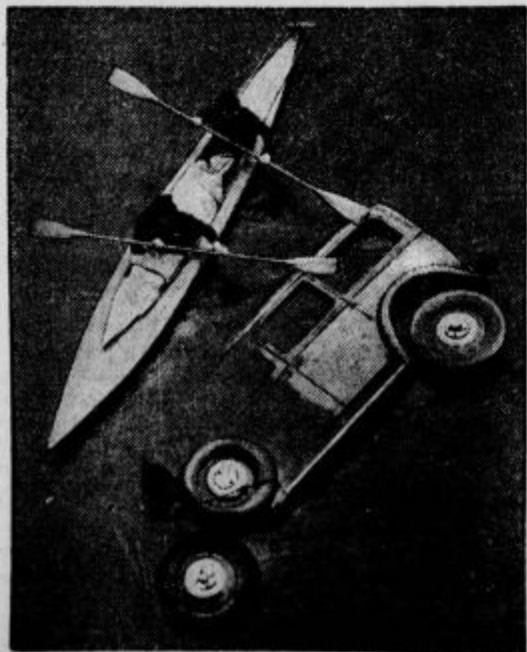
Odlikovanja so uvedli v SSSR še za časa državljanske vojne. Najprej je bil to red »Rdeče zastave«, kateremu so pozneje dodali še red »Delavske rdeče zastave« in končno so letos 1. maja uvedli še dve novi odlikovanji, in sicer red »Rdeče zvezde« in »Ljeningov red«. Na ta način v SSSR uvedli sistem moralnih nagrad. Zadnje čase pa se v sovjetskih krogih bolj in bolj pretresa vprašanje, da bi se podeljevale tudi nagrade v denarju, kot odlikovanje delavca za hitro in pazljivo izvršitev naloge.

Ljeningradska »Pravda« opozarja na primer Ameriko, kjer je podeljevanje nagrad zelo razširjeno in ima velik gospodarski uspeh. List dalje ugotavlja, da se sistem nagrad v sovjetski industriji zelo redkokdaj uporablja še tedaj, če se uporablja nepravilno. V SSSR je cel niz raznih fondov za nagrade: fond za izboljšanje delavskih domov, fondi za nagradjevanje izumiteljev, fondi za socialistično tekmovanje itd. Ti fondi pa se izkoriščajo nepravilno in ne dajejo sovjetskim gospodarskim krogom toliko potrebnega gospodarskega uspeha.

Seđaj poskušajo v SSSR ves sistem nagradjevanja izboljšati in na ta način vzbuditi veselje do dela.

Vola in politika

Kdor hoče v Avstriji hitro napredovati, mora biti na vsak način član kake vladajoče stranke. Kako daleč gre to politiziranje, kaže zgled, o katerem je poročal velenemški narodni poslanec Zarboch v narodni skupščini: Neki kmet je hotel na živinski razstavi na Dunaju razstaviti dva vola. Sporočili so mu pa, da njegova vola nista zrela za razstavo. Kmet je radi tega prodal oba vola svojemu sosedu, ki je pripadal stranki, ki je imela v dotičnem okraju večino. Oba vola sta torej v izmenjavo gospodarja izpremenila tudi svojo politično pripadnost in sta kot taka lahko potovala na razstavo, česar prej nista smela.

Avtomobil v vodi. Neki magdeburški osebni avtomobil je zavozil v obrežno ograjo, jo predrl in padel v Staro Labo. Slučajno je bil prisoten neki vojak, ki je takoj skočil za avtomobilom, razbil okno in rešil ponesrečence iz nevarnega položaja.

Ali vam diše sveži šparglji?

Kako je z rudarji

Trbovlje, 16. maja.

Rudar ne toži rad, rajši pozabavlja, prepričan, da mu njegovo nevarno delo v jami to dovoljuje. Zato je na svojo stan tudi zelo ponesen.

Razmere so v rudniških revirjih strašne. V Hrastniku praznujejo popolno. Ti delavci gre dnevno v jamo na stražo, drugi so doma. In to že cele tude! Pred veliko nočjo so praznovali skupaj 3 tedne, nato so napravili nekaj šihov, sedaj pa zopet nič. Tam je kraj namreč tak, da ni prostora, kjer bi se premog deponiral.

V Trbovljah delajo po 3 šihite tedensko. Vsaki drugi dan se oglašajo rudniška sirena, ki jim naznanja čas in jih kliče na delo. S povečano glavo grede rudarji na delo, živahnosti ni med njimi prav nobene.

Kaj bo, se izprašuje ne samo rudar temveč tudi trgovec in obrtnik, ki prenašata obremenitev z rudarjem rudarsko budo. Ti znajo, če ima rudar denar, da obrtnik dobro živi. Naš delavec ni skop, rad je lepo oblečen, da ga ni sram iti med svet.

Pijančevanje se je seveda sedaj popolnoma odpravilo. Na plačalni dan, v petek so bile vse gostilne brez izjeme prazne, kar pri nas ni običajno, ker vsak si ga je vsaj ta dan privoščil svojo merico.

Občina ima seveda sedaj velik križ. Delavca ima v proračunu komaj za občinske reze in rudniške vpokojence, ki dobivajo redno mesečno podporo, zato ne more izdajati podpor revnim družinam. In če bi prav hotela dati ves svoj denar celoletnega proračuna med ljudi, bi ne bilo pomagano mnogo, ker podpora bi rabila mesečno za približno okoli dva milijona. In kje naj jih vzame?

In kje je iskati pomoči? Tako se vprašuje vse prebivalstvo. Odgovora ne dobiš, zato pa je rudar rajši tiho in čaka, kaj mu bodočnost prinese.

Vsekakor je pa zelo malo upanja, da bi se življenjske razmere do jeseni izboljšale, do takrat je pa lahko tudi vse gospodarstvo pri nas že uničeno. Posledice bi bile za 20.000 ljudi strašne! Rudarjem se zdi, da je zunaj za nje premalo zanimanja. Zato je mrk, kar nekateri za slabo vzamejo. Pa ni špas biti tri tedne lačen. Zato je ta mrkost razumljiva!

To smo megleno orisali, ker podrobneje ni mogoče, samo da ve javnost, v kakšnih razmerah živi danes rudar.

V slovengraških vinskih goricah

»Kje neki so tudi pri Slovenjgradu vinske gorice?« se bo zamejal in mogoče porogljivo vprašal ta ali oni. »To mi je pa čisto novo!« — Le počasi! Tudi planinski slovenjgraški okraj se lahko ponaša z vinskimi goricami in vinogradi. Pa niso ti zasajeni le s šmarnico, kakor bo mogoče kdo mislil. Tudi žlahtna trta je vmes. Kdor ne verjame naj se oglasi pri g. župniku Weisu v St. Janžu na Vinski gori in postregel mu bo s prvovrstnim rizlingom in silvancom, pridelanim v lastnih goricah.

Trsničar in drevesničar g. Hrastnik v St. Ilju pri Velenju mi je povedal, da je v občinah St. Ilju in St. Andražu že približno 25% žlahtne trte. Traminca, silvanca, burgundca, laškega rizlinga itd. 75% pa je cepljene izabele. Samorodna izabela in šmarnica je že povsem izgubila in se drži še najbolj v St. Janžu na Vinski gori.

Nek poseben čar se drži vinskih goric! — Ko sem pred letom dni potoval po Beli Krajini, so mi ljudje marsikaj potožili. Najbolj jih je pa bolel nekoč odločen nasvet nekega upravnega uradnika, češ, naj se vinska trta enostavno izkriži in poseka, mesto nje pa posadi sadno drevje in zaseje lucerno. — Niso mu odpustili te sicer deloma pametne zahteve. Hiša brez gorice je hiša mrtva, brez življenja, brez duše! Brez pesmi in veselja.

In ko me je pred meseci presenetil neki tovariš z vesiljo, da bom moral v Slovenjgradec, nisem bil nič kaj vesel. Spomnil pa sem se solne doline in nasmejanih zelenih holmov in goric v St. Ilju, St. Andražu in St. Janžu na Vinski gori in — lažje sem prenesel svojo usodo.

Običajem pred dnevi našega vzornega posestnika v bližini Dobrne. Na glas se moram zamejati, ko me po izvršenem ogledu gospodarstva povabi posestnik v — svojo gorico in klet. Mrzli planinski slovenjgraški okraj pa vinogradi, vinske gorice in kleti? Ali ni to nekam neverjetno in čudno?

Samozavest in ponos pa se mi je zopet vrnil spričo ugotovitve, da imam v svojem okraju v resnici tudi vinske gorice in vinograde.

Gospodinja zavije v bel prt trtega koruznjaka in pridene domačih klobas. Urno kreneva z gospodarjem v hrib med mladostno, sveže, vse z belim cvetjem posuto sadno drevje in po strmih senožitih dosepa končno res v pravi pravcati vinograd. Nekako žalostno sicer klonejo posamezne trte — izabela, toda gospodar obeta temeljito preuoavljenje. Vinograda ne bo opustil.

In vseveda se v gorici pred klet. Na klop postavlja vrč z vinom, prigrizneva koruznjaka in suhih jetrnice in gospodarski pomenek postaja vedno živahnosti in zanimivejši in vedno bolj domač.

Zadnji solni žarki že zlato mehko valovite zelene holme med Dobrno in Celjem in večerno sence so že kradejo v tihe, goste, vse z belim cvetjem posute sadne vrtove, ko odhajava.

Razšla sva se kot prijatelja. Da, tudi Slovenjgrader ima svoje vinske gorice in toči zlato vinsko kapljico — svoj lasten, domač vinski pridelek!

Mariborsko gledališče

Sobota, 17. maja ob 20: »Na fronti sestro žive.« Premijera.
Nedelja, 18. maja ob 20: »Radikalna kura.« — Dramske cene. Ljudska predstava. Zadnjič. Kuponi.
Ponedeljek, 19. maja: Zaprt.
Torek, 20. maja ob 20: »Na fronti sestro žive.« Ab. B.

'AVINAL' ozdravi pijančevanja!

Izdelek berlinskega lekarnarja Francka, je edino sredstvo, ki pa je zdravju neškodljivo; z njim morete odvaditi pijančevanje, ne da bi sami kaj vedeli zato. Polno zahvalnic ozdravljenih. Cena 220 Din. Razpošilja generalni zastopnik za Jugoslavijo: N. POPOVIĆ - BEOGRAD, Kolarčeva 7

PRESELITEV.

Tvrdba Kastelic in drug, Ljubljana
Irgovina s papirjem na debelo

usoja si naznaniti, da je svoje uradne prostore premestila iz **Miklošičeve ceste št. 6** (hiša Ljudske posojilnice) na

Aleksandrovo cesto št. 9, pritličje levo

Naznanjamo prijateljem in znancem, da je po dolgi, mučni bolezni, v starosti 83 let, danes dne 16. maja ob 8 zjutraj umrla naša sorodnica, g.

Marija Badstüber

Pogreb blaže pokojnice bo v soboto ob 4 popoldne iz Val. Vodnikove ul. 27 (Zelena jama), na pokopališče k Sv. Križu. Moste-Zelena jama, dne 16. maja 1930.

Zalujoča rodbina GLAVAN.

Krapinske toplice

(blizu Zagreba) 42° C naravno topli termalni vreli in blato lečijo revmo, protin, išias, ženske bolezni itd. V pred- in posezoni znatno znižane cene in specialni 20 dnevni aranžmaji za pavšalno ceno 1280 Din (soba, oskrba, kopelji, takse). — Redni avtopromet, dobra prehrana, zmerne cene. — Pričetek sezone 16. aprila. — Zahtevajte prospekte!

Slaščičarna NOVOTNY

nudi botram in botrčkom raznovrstno birmanško blago po zmernih, nizkih cenah.
GOSPOSVETSKA CESTA 2, (nasproti FIGOVCA

Potnika

išče velika domača tovarna čokolade in bonbonov za Slovenijo, Prekmurje in Medjimurje. Oziralo se bo samo na sposobne prvovrstne potnike, ki so dobro vpeljani pri odjemalcih v teh krajih, ki imajo I. reference ter so vešč slovenskega, nemškega in po možnosti tudi hrvaškega jezika. Prednost imajo gospodje iz te stroke. Obširne ponudbe s sliko na upravo »Slovenca« pod »Dobra bodočnost« št. 5577.

Prva celotna izdaja!

Doktorja Franceta Prešerna

zbrano delo

Cena Din 40.—, eleg. vezana Din 55.—

Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani.

ZAHVALA

Vsem, ki so nam ob kridki izgubi naše draga brata, strica in svaka, gosp.

Alojzija K. Sežuna

šol. uprav. v p.

izrekli svoje sožalje, poklonili cvetje ter spremili pokojnika v tako častnem številu, izrekamo tem potom svojo najtoplejšo zahvalo!

V Ljubljani, 16. maja 1930.

Zalujoči ostali.

ZAHVALA. Za premmoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli povodom prerane smrti naše iskreno ljubljene hčerke in sestre, gospodične

Sande Hinterreger

ter za poklonjeno prelepo cvetje in venec, se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebej se zahvaljujemo prečast. duhovščini, g. zdravniku za veliko skrb in požrivovalno nego med boleznijo, pevskemu zboru za prelepi žalostinki ter končno svem onim, ki so v tako častnem številu spremili nepozabno pokojnico na njeni zadnji poti.

Dol pri Hrastniku, 16. maja 1930.

Zalujoča rodbina Snekova.

»ALPEKO« trg.-ind družba z o. z. LJUBLJANA

nudi po dnevnih cenah

Ia Portland cement

svetovnoznanih znamk

SALONA (TOUR), »COLOSSUS«, TALJENI CEMENT

Salonit

azbestni škričli, valovite plošče, cevi raznih dimenzij.

Proizvod: »SPLIT« A. D. ZA CEMENT PORTLAND

V globoki žalosti sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša nad vse ljubljena sestra, teta in svačinja, gospodična

JULIJA ŠTIH

trgovka

dne 16. t. m. po dolgi, mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspala.

Truplo blagopokojne prepeljemo v Hrastnik, kjer se bo vršil pogreb v nedeljo, dne 18. maja 1930 ob 3 popoldne iz hiše žalosti v Hrastniku na pokopališče v Trbovlje. Ljubljana-Hrastnik, dne 16. maja 1930.

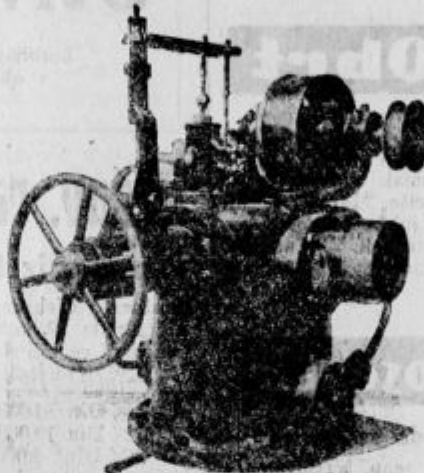
Zalujoče rodbine:

STIH, DIVJAK, KRANER, NINDLER, REPIČ.

VODNE TURBINE

za vse razmere, AVTOM. REGULATORJE, OPREME ZA ŽARGE IN MLINE.

Zahtevajte ponudbe. — Prvovrstne reference.

G. F. SCHNEITER

ŠKOFJA LOKA

PODJETJE ZA ZGRADBO VODNIH TURBIN

PRORACUNE BREZPLAČNO

ZMERNE CENE

SALDA-KONTE ŠTRACE - JOURNALE ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE ODJEMALNE KNJIZICE RISALNE BLOKE ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH KNJIGOVEZNICA

JUGOSLOVANSKE TISKARNE

PREJ

K. T. D.

V LJUBLJANI

KOPITARJEVA ULICA 6

II. NADSTROPJE

Po trti globoke žalosti naznanjamo pretužno vest, da je naša nad vse ljubljena soprega, oziroma mamica, hčerka in sestra, gospa

Marica Vesel roj. Škulj

soprega trgovca

dne 16. t. m., po kratkem trpljenju, odtrgana od največje matinske sreče, previdena s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo, dne 18. maja t. l. ob 3 popoldne iz mrtvašnice Stara pot št. 2 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 16. maja 1930.

Josip Vesel, soprog, in rodbina Škulj.

Brez posebnega obvestila.

OKRAJNA HRANILNICA V KOZJEM javlja tužno vest, da je danes dne 14. maja umrl velečastiti gospod

Tomažič Marko

kons. svetnik, dekan, načelnik okrajnega cestnega odbora, okrajne hranilnice itd., odlikovan z redom sv. Save IV. razreda in belega orla V. razreda.

Pogreb predragega pokojnika bo v soboto 17. maja ob 10 popoldne. Zaslužnemu možu časten spomin!

Kozje, dne 14. maja 1930.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad deset vrstilo se računajo višje. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Cerkovniško službo

primerno za krojaš. obrt, išče krščanski mož, tretjerednik, izvežban; nastopi takoj ali pozneje. — F. Bračko, krojač, Zgor. Kungota.

Službodobe

Učenke za perilo

in za vezenje, se sprejmejo. — Ponudbe pod: »Pridne« upravi »Slov.«

Učenec

se sprejme za medicarsko in slaščičarsko obrt. Dopise na: Franc Sink, Kranj.

Več miz. pomočnikov

dobrih, sprejme za stavbeno dela Franc Zavodnik, Št. Vid nad Ljublj.

Pomočnika

išče Viktor Urbar, sobni slikar in pleškar na Jesenicah. Oskrba v hiši. Stalno mesto.

Učence iščemo

za vrtnarstvo v Obrenovcu. Ponudbe na: Vrtnarstvo »Flora«, Sumatovačka 107, Beograd.

Fanta

18 let starega, zanesljivega, se sprejme za gospodarskega pomočnika. Ljubljana, Zaloška c. 21.

Blagajničarka

restavracijska, od stroke, z letnimi spričevali, inteligentna, vestna in energična, za samostojno vodstvo, se sprejme v večjem podjetju. Služba stalna. Plača dobra. Ponudbe s prepisi spričeval in priloge slike na upravo »Slovenca« pod značko »Zmožna« št. 5712.

Stanovanja

Prazno sobico

oddaja, najraje samski šivilji, Kramar, Opekarska cesta 21.

Kupimo

Stabilno lokomobilo

rabljeno, toda v dobrem stanju, cca. 80—100 HP, ali pa tudi manjšo lokomobilo, montir. na predimenzioniranem kotlu od cca. 100 HP, kupim takoj. — Ponudbe je poslati upravi »Slov.« pod šifro »Lokomobila« št. 5659.

Prodamo

Puhasto perje

kilogram po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. — Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čisti puh kg po 250 D. L. Brozović, Zagreb, Ilica 82. Kemič. čistilnica perja.

Prodaj

popolnoma opremljene opekarske stroje, transmisijo 100 in 60 mm, z ležišči, utežnimi kolesi in jermenici ter tovarni avto Fiat-Torino 40 HP. Ivan Ogrin, stavb. podjetje, Ljubljana.

Električni likalnik

in kuhalnik 150 Voltov, se zaradi preselitve prodaja. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5650.

Moško kolo

dobro ohranjeno, naprodaj. — Jeršin, Švabičeva ulica št. 15/20.

Različno pohištvo

se prodaja. Poizve se na Sv. Petra cesti št. 11, pritličje, levo, pri Golobu.

Dve češnjevi spalnici

novi, masivni, po ugodni ceni prodaja Joža Vižin, mizarstvo, Dorfarje pri Škofji Loki.

Dobro seno

ima naprodaj Hotel Slon, Ljubljana.

Assex limosina

model 1928, v brezhibnem stanju, Saurer, 4 tone, ugodno naprodaj. Naslov v upravi št. 5721.

Motorji naprodaj!

Jugoslovanska tiskarna ima na prodaj sledeče motorje s pogonjači: 1 1/2 PS, 300 volt, vrtilni 4 PS, 300 volt, vrtilni 12 PS, 300 volt, vrtilni

Prodaja vina

Naravna prvovrstna vina v manjših in večjih količinah prodaja Ravnateljstvo nadbiskupskih dobav — Zagreb, Vlaška ulica 75.

Objave

Obvestilo.

V svrhu temeljite predprave v vseh zadržkih se je izvedba sklepa načelstev gostilničar. zadržkih na sestanku v Celju glede ukinitve točenja piva za nekaj dni — odložila. — Zvezi gostilničarskih zadržkih Maribor in Ljubljana.

Obvestilo

Specijalni atelje za črkoslikarstvo se je preselil s Tržaške ceste št. 11 v Šubičovo ulico 3 (poleg policijske uprave). Lud. Štrukelj.

V gostilni Jeršin

v Rudniku št. 18, pri Ljubljani, se toči prvovrstno belo vino iz graščine »Ulm«. Dolensko, po 16 Din liter, rdeče po 14 Din ter štajersko po 14 Din liter in dalmatinsko po 10 Din. Domača šunka in druga jedila vedno na zalogi.

Vnajem

Trgovina

z mešanim blagom — 3 lokali — in večjim stanovanjem se da za več let v zakup, event. tudi z zalogo blaga. Ponudbe na: Simerl J., Šoštanj.

Majhna gostilna

v Ljubljani se odda na račun. — Ponudbe pod: »Majhna gostilna 501« na upravo »Slovenca«.

Suhi zračni prostori

pripravni za vsakega obrtnika oziroma za skladišče, se takoj oddajo. — Vprašanja: Oroslav Dolenc, Ljubljana, Cerkevna ulica 21/II.

Obrt

Vezenje

nevestinib oprem, zaves, pregrinjaj, najcenejše in najfinije Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Štrukelj. — Entlanje, ažuriranje, predtiskanje takoj.

Posestva

Proda se travnik

krajnje seno. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 5624.

Stanovnijska hiša

lična, tri leta stara, oddaljena 3 min. od tramvaja, s 3 sobami, kuhinjo, kletjo, verando, separatno zidano drvarnico in pralnico, z elektriko in vodovodom ter s povsem ograjenim in urejenim vrtom, se prodaja. Davka prosta do l. 1950. Poizve se pri županstvu v Mostah pri Ljubljani.

Hišo z zemljiščem

da v najem, eventualno prodaja Josip Pogačar — Radomlje.

Gostilno

na prometnem kraju v Zagrebu, blizu glavnega kolodvora, z lepo opremo, veliki in lepi prostori, prodam radi prevzetja drugega posla. Ponudbe na naslov: Vladko Latinčič, Ilica 131, Zagreb.

Novozidano vilo

lepo, prostorno, z gospodarstvom in velikim vrtom, ali posestvo z velikimi zgradbami, vrtnarji itd., v neposredni bližini Maribora, prodam ali menjam z večjim posestvom (gozd, živinoreja itd.) dalje na deželi. Dopisi pod »Menjava posestva« na upravo »Slovenca« Maribor.

Hišico

blizu Šiške, za malo družino, kupim. Posredovalci izključeni. Naslov pove oglasni oddelek »Slovenca« pod št. 5696.

Razno

Ure za birmo

nudi najcenejše Ivan Pakiž, Ljubljana, Predškofija št. 15.

Tesan les

popolnoma suh, za takojšnjo uporabo pri stavbah, ima stalno v zalogi »Lilija«, družba z o. z., Dunajska cesta 46, telefon 28—20.

Čajno maslo

odlikovano z zlato kolajno, po najnižji ceni — stalno svežo zalogo — nudi Julij Zupan, Sv. Petra cesta 35.

Pšenično moko

najboljši mlinov nudi najceneje veletrgovina Rita in mlekovi izdelkov A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

»Schaffhausen«

precizne žepne ure. Ivan Pakiž — Ljubljana, Predškofija št. 15.

Če ne verjamate,

da Nikoprost učinkuje, se pridite prepricati! Enkrat za vselej stane s poštnino vred 76 Din, pa boste zopet zdravi postali. Kdor naroči 5 steklenic, plača samo 280 Din. Pustite kajenje takoj! Josip Lindič, Ljubljana, Komenskega 17/b.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom CLAVEN je mast

Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča

M. HRNJAK IČKARNAR - SISAK

Avto-vožnja Maribor—Ptuj

km	km	km	km	km
645	738	1300	1730	1845
648	741	1303	1733	1848
708	801	1363	1793	1908
715	808	1370	1800	1915
721	814	1376	1806	1921
726	820	1382	1812	1927
731	825	1387	1817	1932
737	831	1393	1823	1938
742	836	1398	1828	1943
748	842	1404	1834	1949
750	845	1407	1837	1952

Maribor, gl. kol. 26 820 1300 1515 1950
Maribor, Gl. trg 25 817 1287 1512 1947
Sv. Miklavž . . . 16 757 1287 1452 1927
Loka 14 750 1230 1445 1920
Rožnja 12 744 1224 1439 1914
Sv. Janž 10 738 1218 1433 1908
Zlatoličje 6 733 1213 1428 1903
Slovenca vas 5 727 1207 1422 1897
Hajdina 3 723 1203 1417 1893
Breg pri Ptuj 1 716 1196 1411 1886
Ptuj, Glavni trg 0 715 1195 1410 1885

Vozi vsak dan ob delavnikih
• Vozi samo ob nedeljah in praznikih
Voznina D 1.— na km. cela vožnja D 20.—, povratna vožnja 20% popusta

Avto-vožnja Maribor—Gornja Radgona—Radenci

km	km	km	km	km
18:00	15:15	7:00	—	—
18:05	15:30	7:05	1	—
18:30	15:55	7:30	12	—
18:55	16:20	7:55	20	—
19:10	16:35	8:10	25	—
19:40	17:05	8:40	38	—
20:10	17:50	9:10	46	—
20:30	18:10	9:30	52	—

Maribor, Glavni trg 52 9:05 19:05
Maribor, glavni kolodvor 50 9:00 19:00
Sv. Marjeta 41 8:35 18:35
Sv. Lenart 30 8:10 18:10
Sv. Trojica 26 7:55 17:55
Sv. Jurij 13 7:25 17:25
Gornja Radgona 6 6:55 16:55
Slatina Radenei . . . . . — 6:30 16:30

• Vozi samo ob nedeljah in praznikih
Voznina Din 1.— na km, cela vožnja Din 45.—

Opozarjamo na „Mali oglasnik“

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki!

Prostovoljna sodna dražba.

V nedeljo, dne 18. maja 1930 ob 9. uri dopoldne se bo ršila v slučaju ugodnega vremena na licu mesta v Ljubljani ob Langusovi ulici pri hiši gospoda Letnarja, v slučaju slabega vremena pa v hiši gospoda Kastelica Ivana, Lepi pot št. 4, prostovoljna sodna dražba 18 parcel, označenih v gornjem narisu s številkami 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 43, 44, 45, 46, 49, 50, 57, 58, 59, 60 n 61, lastnik Kastelic Ivan in König Robert Adolf.

Parcelle se bodo prodajale posamič. Izklicna cena znaša Din 35.— za 1 m² (eden kvadrat meter).

Dražbeni pogoji so interesentom na vpogled v pisarni podpisanege notarja kot sodnega komisarja. Dražbeni pogoji se bodo interesentom tudi pred dražbo na licu mesta objavili.

Hafner Mate, notar kot sodni komisar.

J. Maček

Ljubljana, Aleksandrova c. 12
v oblekah in povrnkih najcenejši.

Držav. razredna loterija

Poročilo iz kolekture Ant. Golež,

Maribor, Aleksandrova cesta 42. — Žrebanje V. razreda 19. kola sedmi dan, dne 15. maja 1930. Izžrebani so bili sledeči dobitki (za event. tiskovne pogreške se ne odgovarja).

2 × Din 30.000:	7714	69055	82008
2 × Din 10.000:	53387		
2 × Din 4.000:	24462	32062	37860 60069
	66151	80203	90059

4419	4997	7295	7365	7448	8254	10563
11403	11487	13088	13326	13964	16237	20102
20843	21972	22939	23500	25515	29652	31085
33249	34902	40604	43580	45666	46653	48713
50933	50946	58446	59207	62027	66394	68188
69085	69230	69406	76480	77188	78023	80233
80274	81118	81481	82773	85722	87740	91076
95872	96057	96713	97818			

Prihodnje žrebanje 16. maja.

POHIŠTVO

priprosto in najmodernejšo Vam nudi trvdka po izredno nizki ceni

KREGAR IN SINOVA

Št. Vid nad Ljubljano — nasproti kolodvora

Maurice Constantin Weyer: 32

Človek se sklanja čez svojo preteklost . . .

Župnišče je imelo en sam prostor. Pater Laroyle je z Jeanom-Baptistom sam oskrboval gospodinjstvo. Medtem ko je sluga lupil in kuhal doma pridelani krompir, je mesil pater testo. Po večerji je začel dolgo molitev, v kateri je Jean-Baptiste odgovorjal po predpisu. Nato sta razgnila moža svoje odede in sta se vlegla s toliko ponižnostjo, da je bliščalo njih ravnanje v nenavadni vzvišenosti, na gola tla.

Štiridnevna patrova odsotnost je bila posvečena Indijancem, ki so 24 milj daleč umirali na kozah. V službi svoje črede je šel duhovnik v največjem miru in pokoju po snežni puščavi, a na hrbtu je nosil le mošnjček s zakramentom in borno zalogo živeža.

Slišal sem, da mu je preteklo zimo zmrazil palec na nogi. Jean-Baptiste mu ga je s pomočjo slabe brivne britve odrezal, medtem ko je odmolil pacient s stisnjenimi zobmi, brez najmanjše tožbe, ves rožni veneč. Pohabljena noga ga torej, kakor je bilo videti, nikakor ni ovirala, da bi ne šel na dolga potovanja pes.

V mali cerkvi je vladala ista temperatura kakor na prostem. Ni bilo torej nevarnosti, da bi se ovoj mrliča raztopil. Kljub temu in ne glede na utrujenost po dokončanem delu je vztrajal misijonar na tem, da bo sam bdel pri mrliču. Da je sam svoj gospod v svoji hiši, je menil, in nadaljeval z mladostnim nasmehom:

»Sicer pa je za vas zadosti samozatajevanja, ko morate spati na golih tleh.«

... Ko sem se po imenitem spanju prebudil in

vžival nepopisno dober zajutrek iz kuhanega krompirja, divjačine in kruha — čigar okusa skoro več nisem poznal — sem opazil, da je tudi Jean-Baptiste žrtvoval svoj nočni počitek. V zledeneli zemlji je mukoma izkopal grob, tako da je s sekiro odstranjeval kos za kosom trde grude.

Cerkvica, v kateri je krstni kamen stal na prostem lesenem štoru, je bila med tem ogreta. Stari Jean-Baptiste je bil s svojimi črnimi lasmi in leskajočim indijanskim licem odet v zakajene kože severnega jelena, ki so visele ob rokah in ramenih v resicah, prav fantastičen ministrant. Misijonarjevo obličje pa se je svetilo v mistični bledoti iznad črnega talarja. Izraz njegovih oči je bil radi prečute noči še jačji, gorele so kakor v nadnaravnem ognju, med tem ko so donele po skromnem cerkvenem prostoru slovesne molitve rimskega ritusa — razširjajoč ga v brezkrainost. Tako se je izpolnila Paulu Durandu njegova poslednja želja, da je počival v posvečeni zemlji. . .

Sest ur hitrega hoda — in pod vodstvom Jeane-Baptista sem prišel do zgažene poti. Po tej poti bi v treh dneh moral dospeti v Athabaska-Landing.

In zopet sem postal samotnen popotnik.

A od tedaj naprej je poteklo vse v redu, brez posebnih dogodkov. Zaman sem se skušal domisliti, ko sem hodil ob strugi Athabaske, na svoj odhod v tovariševi družbi. Mrlič se je začel braniti proti vsakemu poizkusu, da bi ga k življenju obudil. . . In še sem si skušal priklicati v spomin tisto potovanje na severnozadpadno stran, kajti nekega večera nama je pri taboriščem ognju pripovedoval star domorodec, da bi njegova žlahta prav rada trgovala z nama za kože. Da se je s hudsonbniško trgovsko družo sporekla. . . In še sem mislil. . . na povratek. . .

V Athabaska-Landingu so stale na gričku iznad reke poleg velike misijonske hiše nekatere predrzne

barake. Tam sem med drugim naletel na spekulanta z zemljišči, iz Zedinjenih držav doma, ki je imel oster nos in pogumne oči, ter je prišel, da nakupi tu nekaj zemljišč.

»Tukaj je petrolej,« je dejal, »povsodi o reki pronica iz zemlje. Gotovo ste medpotoma tudi vi kdaj vporabili prirodno travo za kurivo. Pa kaj pravite k najdbam asfalta? Tu kupujem zemljišča in izdajam deleže. Ko pride železnica, bom prvi.«

S kodakom v roki je rez prestanka fotografiral, da tako dokaže pristnost svojih zemljišč. Načelo takih trgovskih poslov mi je bilo znano.

Prav lahko sem si predstavljal Hugh S. Latimerja (tako je bilo spekulantu ime), kako preži za kakim stebrom za plakatiranje in njegove oglase na 96., 42. in 15. strani dnevnih časopisov, iz katerih je nenadoma zablislila pred očmi občinstva možnost, da postane, kdor hoče, čez noč milijonar. V Winnipegu, Brandonu in Regini, v Moose-Yawu, Calgaryu bo razstavljena izložba z velikim situacijskim načrtom, na katerem bodo z rdečimi točkami označene vse mogoče bodoče železniške proge, in kdor bo gledal, bo popolnoma izgubil iz vida dejstvo, da zaenkrat ni mogoče popotovati po tej deželi drugače kot na saneh, na konju ali pa v čolnu. Drug načrt z modrimi črtami bo razkazoval lego posameznih zemljišč. Vsiljivi, nesramni fantalini bodo prijeli zijalo, ki mu bodo ti načrti imponirali, za rokave ter ga vlekli v pisarno. Tam sedi na stolu, ki se vrti, z vsemi žavbami namanjan mož, z »dokumentci« v roki, ki dokazuje na najbolj nazoren način izvrstnost »stvari«. Tako je kupčija sklenjena in zapečatena. Ni povsem izključeno, da je kupec zadel pri tem glavni dobiček. Kar je pa prav gotovo, je to, da pridejo Hugh S. Latimer in njegovi komisijonarji gotovo na svoj račun. Vrh vsega pa povečuje srečna prodaja podjetnost drugih kapitalistov in njih nastavljenec.